

Aanduiding van ankerplaats 'PLATEAU VAN DUISBURG'

Code : APV002

1. Benaming van de ankerplaats + ligging

De ankerplaats Plateau van Duisburg is gelegen in de provincie Vlaams-Brabant op het grondgebied van de gemeenten Bertem (deelgemeenten Bertem, Leefdaal en Korbeek-Dijle), Huldenberg (deelgemeenten Neerijse, Loonbeek en Huldenberg), Leuven (deelgemeente Heverlee), Overijse (gehucht Eizer) en Tervuren (deelgemeenten Vossem en Duisburg).
Oppervlakte: 3225 ha.

2. Een aflijning van de ankerplaats op schaal 1/25.000 die de grenzen ervan aangeeft

Zie kaart 1

3. Nummer ankerplaats uit landschapsatlas

Anker_ID A20059

4. Situering

4.1. Afbakening

Het plateau van Duisburg is gelegen tussen de vallei van de Voer en de vallei IJse-Dijle. Ten zuidwesten van het plateau ligt de vallei van de Nellebeek. Het ligt ten zuiden van Bertem en wordt begrensd door de woonkernen van Leefdaal, Vossem, Duisburg, Eizer, Huldenberg, Loonbeek, Neerijse en Korbeek-Dijle.

Methode van afbakening:

Aangezien de grenzen bij voorkeur liggen op lijnen die vlot visueel kunnen waargenomen worden, werd zoveel mogelijk de rand van het plateau gevolgd, inclusief delen van gehuchten of deelgemeenten waarin zich kernen met bouwkundig erfgoed bevinden. Aldus werd hoofzakelijk gebruik gemaakt van wegen als fysische grenzen voor de ankerplaats. Omwille van de sterk verschillende typologie werd geen verbinding gemaakt met de aangrenzende ankerplaatsen, die gekenmerkt worden door de valleigebieden van Dijle en Voer waarin ook de meeste dorpskernen gelegen zijn.

- De noordelijke grens wordt gevormd door de autoweg E40 Brussel-Luik en de verkeerswisselaar te Bertem.
- De noordwestelijke afbakening is gelegen langs de as Dorpsstraat (Leefdaal), Hondsbbergen, Lindenberg, Varenberg, Hertswegenweg (Vossem).
- De westelijke grens volgt de as van de Mechelsestraat, Kerkplaats met omgevende bebouwing, Merenstraat, Overijsesteenweg (Duisburg), Duisburgsesteenweg, Horenberg, Heesterweg, Lindaal, Kaalheide (Eizer), Kaalheide (Huldenberg)
- De zuidoostelijke afbakening volgt de as De Peuthystraat Borremansstraat (Huldenberg), Sint-Jansbergsteenweg (Loonbeek), Loonbeekstraat, Dorpstraat, Kapelbergstraat, Langerodestraat (Neerijse), Nijvelsebaan (Korbeek-Dijle) en Sint-Jansbergsteenweg (Heverlee).

4.2. Gewestplan, ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) en bijzondere plannen van aanleg (BPA's)

De volgende zones worden binnen de afbakening van het Plateau van Duisburg genoteerd:

- woongebied langs de grens van de afbakening (0100)
- woongebied met landelijk karakter, fragmenten langs de grens van de afbakening (0102)
- woonpark (0104): ter hoogte van Struikenbos (grens Neerijse)
- woonuitbreidingsgebied (0105): Korbeek-Dijle, Leefdaal, Huldenberg, Loonbeek
- reservegebied voor woonwijk (0180): Eizer
- gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen (0200): Leefdaal en Vossem, Ganspoelinstituut te Huldenberg.
- recreatiegebied (0400): ten NW van Huldenberg en ten NW van Loonbeek
- parkgebied (0500): Sint Verona
- bufferzone (0600)
- natuurgebied (0701): Weeberg, Heide, Ruwaal, Struikenbos, Eikenveld, Hoeve, Tersaartbos, Ganzemansstraat, Raffelberg, Lange Gracht, Ganspoel, Korenheide
- bosgebied (0800): ten westen van Raffelberg, ten oosten van Tersaartbos
- agrarisch gebied (0900): enkele geïsoleerde stroken te Loonbeek en Neerijse
- landschappelijk waardevol agrarisch gebied (0901): bijna het volledige agrarisch gebied binnen de afbakening
- serregebied (0930): Eizer
- ontginningsgebied (1200): zandgroeven aan de Ganzemansstraat te Neerijse.

De volgende RUP's zijn van toepassing binnen de afbakening van het Plateau van Duisburg:

- Tervuren (Tervuren): 2.14/24104/101.1 'Varenberg', 19 april 2011
- Heverlee (Leuven): 2.14/24062/111.1 'Nederzettingsstructuur woonfragmenten fase 1', 02 maart 2011

De volgende BPA's zijn van toepassing binnen de afbakening van het Plateau van Duisburg:

- Korbeek-Dijle (Bertem): 2.24/24009/103.1 'Zonevrije bedrijven (Letellier J.)', 16 juni 2004
- Korbeek-Dijle (Bertem): 2.24/24009/102.1 'Zonevrije sport, recreatie- en jeugd (VC Leefdaal Vooruit)', 29 augustus 2005
- Leefdaal (Bertem): 2.24/24009/102.1 'Zonevrije sport, recreatie- en jeugd (FC Volle Pot, parochie)', 29 augustus 2005

4.3. Aangrenzende ankerplaatsen:

(met de beschermde dorpsgezichten die geheel of gedeeltelijk binnen de afbakening van het Plateau van Duisburg gelegen zijn)

A20038 Dorpskom Tervuren en Warandepark (gedeeltelijk opgenomen in de uitbreiding van de ankerplaats Plateau van Duisburg)

- *Dorpskom van Vossem met Voervallei (dorpsgezicht 18/09/1981 - gedeeltelijk gelegen in ankerplaats Plateau van Duisburg)*

A20040 Kasteel van Leefdaal

A20042 Valleien van Dijle en Laan ten zuiden van Leuven (aangrenzend te Neerijse)

- *Dorpskern van Neerijse (dorpsgezicht 21/08/2003 - gedeeltelijk gelegen in ankerplaats Plateau van Duisburg)*

- *Kapel Onze-Lieve-Vrouw ten Pui met haar omgeving en het kasteel van Overschie (dorpsgezicht 27/11/1978 - gedeeltelijk gelegen in ankerplaats Plateau van Duisburg)*

A20043 Margijsbos en kasteel Van der Vorst

4.4. Relictzones in de ankerplaats volgens de Landschapsatlas

De volgende relictzones zijn gedeeltelijk in de ankerplaats gelegen

- R20091: Plateau van Duisburg
- R20085: Hagaard – Koningsberg – Kaalheide – Vranken- en Rattenberg

4.5. Lijnrelicten in de ankerplaats volgens de Landschapsatlas

- L20017: Tracé buurtspoorweg (vervolg in L20061 ten N. van Duisburg)
- L20019: Brede Weg

4.6. Beschermd monumenten

Binnen de huidige afbakening van het Plateau van Duisburg:

- Sint-Veronakapel, soms verkeerdelijk Sint-Veronica genoemd (25/03/1938)
- Sint-Katherinakerk te Duisburg (25/03/1938)
- Sint-Antoniuserk te Loonbeek (25/03/1938)
- Onze-Lieve-Vrouwekerk te Huldenberg (19/04/1937)

Monumenten in beschermd *dorpsgezicht Dorpskern van Neerijse* en die in de ankerplaats Plateau van Duisburg liggen:

- Voormalige pastorie met bijgebouwen en ommuurde tuin, Neerijse Dorpsstraat 46 (21/08/2003)
- Voormalige herberg met bakoven, Neerijse Dorpsstraat 58 (12/06/2001)
- Voormalige dorpskerk, Neerijse Dorpsstraat 36 (21/08/2003)

Monumenten in beschermd *dorpsgezicht OLV-ten Pui en kasteel van Overschie* en die in de ankerplaats Plateau van Duisburg liggen:

- huis Kapelbergstraat 20 (27/11/1978)

4.7. Aangrenzend beschermd dorpsgezicht

Dorpsgezicht Hoeve Molenhof te Huldenberg (26/06/1979 – aangrenzend aan ankerplaats)

- beschermd monument Molenhof (26/06/1979)

4.8. Beschermd landschap:

Beschermd landschap gelegen binnen de afbakening van het Plateau van Duisburg:

- Veldkapelletje te Duisburg met erom staande lindebomen (03/06/1950)
(gelegen tussen een woning en het voetbalveld van VK Eizer)

4.9. Andere juridische bepalingen:

a.- *VEN*: er zijn geen gebieden *VEN 1ste* fase gelegen binnen de afbakening van de ankerplaats

b.- *Habitatrichtlijngebied: Valleien van Dijle, Laan en IJse met aangrenzende bos en moerasgebieden*

BE 2400011 deelgebieden 2, 10 en 11 (met bossen van Tersaert, Weeberg en Kaalheide)

Het Natuurdecreet stelt dat minimaal de bestaande kwaliteit en kwantiteit in natuur dient behouden te blijven (stand-stillprincipe). Men dient preventief op te treden en te vermijden dat aantasting en schade aan natuur en natuurlijk milieu wordt toegebracht (voorkomingsbeginnel). Indien toch schadelijke gevolgen optreden, die niet vermeden kunnen worden, moeten kwalitatief en kwantitatief evenwichtige maatregelen genomen worden ter vervanging en herstel van natuur (compensatie).

c.- Leefdaal is gedeeltelijk gelegen in een *waterwingebied*

d.- Afbakeningsproces Agrarische-Natuurlijke structuur: de ankerplaats is gelegen binnen de grenzen van het *projectgebied Zenne-Dijle-Pajottenland*

e.- Het plateau van Duisburg is gelegen binnen de grenzen van het 'landinrichtingsproject Plateau van Moorsel' van de VLM. Het landinrichtingsproject Plateau van Moorsel omvat de voor de ankerplaats relevante inrichtingsprojecten Dijleland, Voerland en N253.

f.- Het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 met betrekking tot soortenbescherming en soortenbeheer, kortweg "het Soortenbesluit", stelt bijzondere voorwaarden aan de bescherming van Europees belangrijke soorten die in het gebied voorkomen. Voor het plateau van Duisburg handelt het over de Europese hamster en over de vroedmeesterpad. In het bijzonder geldt voor deze soorten artikel 14 van dit besluit dat de bescherming van de voortplantings- en rustplaatsen oplegt.

5. Omschrijving

5.1. Geomorfologie

Het macroreliëf is vlak en helt licht af naar het noordoosten. Het is een versneden plateau, wat betekent dat het vlakke karakter onderbroken wordt door tal van korte dalen met een vrij steil verval. De laagste punten, in de valleien, situeren zich op ongeveer 40-50 m boven de zeespiegel, de meeste delen van het plateau liggen boven de 70 m met enkele uitschieters zoals Weeberg bij Leefdaal (95 m), Ganspoel (97,5 m) en Schonenboom (102,5 m) bij Duisburg. De gemiddelde hoogteligging bedraagt ongeveer 80m boven zeespiegel en maakt talrijke vergezichten mogelijk.

De Brede Weg ligt centraal op het plateau op de waterscheidingslijn tussen enerzijds de Voer en anderzijds de Dijle en de IJse. Vanaf de Brede Weg is het zachtgolvend uitzicht van het plateau zeer goed waarneembaar. De droogdalen voeren vooral regenwater af, plaatselijk zijn bronzones aanwezig zoals in de omgeving van de Ruwaal. Dit zijn plaatsen waar de droogdalen zich in de Brusseliaanzanden hebben ingesneden (zie verder). Vanaf de randen van het plateau, vooral aan de kant van de Dijlevallei noteren we prachtige vergezichten over de vallei richting Meerdaalwoud (foto 7) en Sint-Joris-Weert (foto 8).

5.2. Geologie

Geologisch wordt het gebied gekarakteriseerd door fijne kalkhoudende Lediaanzanden. In de droogdalen en in de overgangen naar de valleien dagzomen Brusseliaanzanden. De hoogste delen liggen op zandformaties van Sint-Huibrechts-Hern (Tongriaan). Het plateau van Duisburg behoort geologisch gezien tot het Brabants Massief, waarop in het Tertiair mariene afzettingen werden gedeponneerd. Het is het Brusseliaan dat in hoofdzaak verantwoordelijk is voor het uitgesproken reliëf en het plateauekarakter. Dit Brusseliaan is sterk watervoerend en levert het grootste deel van het debiet van de Dijle en haar bijrivieren in deze omgeving. Daardoor ook konden in vroegere geologische tijden zijvalleien het plateau insnijden. In de laatste ijstijd (Weichsel) werd het landschap bedekt met een door de wind afgezette lössmantel. Dit gebeurde ongelijkmatig en veroorzaakte een afzwakking, maar geen fundamentele wijziging van het Quartaire reliëf. Tijdens het Holoceen (Subatlanticum) heeft zich onder bosvegetatie een grijsbruine bosbodem ontwikkeld. Vanaf de eerste ontbossingen werd, vooral op de hellingen, deze bodem gedeeltelijk geërodeerd. Bewerking en bemesting zorgden voor een degradatie waarbij vaak de uitlogings- en aanrijkingshorizont werden weggeërodeerd zodat het moedermateriaal - de kalkrijke löss - en soms zelfs het Tertiair aan de oppervlakte kwam.

Nagenoeg het ganse gebied is bedekt met löss. In de depressies is deze laag veel dikker – soms meer dan 10 m – dan op de plateaugedeelten. Op de hoogste plaatsen en op de steilste delen kan deze löss volledig weggeërodeerd zijn en kunnen tertiaire zanden opduiken zoals in het Weebergbos en het Tersaertbos.

5.3. Bodem

De leembodems met een gevlekte textuur-B horizont zouden ontstaan zijn door opvulling na het vergaan van de wortels van de vroegere loofbossen. In de ontginningsgeschiedenis van het plateau van Duisburg kunnen inderdaad twee zones onderscheiden worden. Het noordoostelijk deel was reeds voor de 11de-12de eeuw bijna volledig ontgonnen en in cultuur gebracht. Het zuidwestelijk

deel dat aanleunt bij het Zoniënwood, bleef langer bebost en het oorspronkelijk landbouwareaal was er veel beperkter. Tot in de 19de eeuw werden er nog belangrijke oppervlakten ontbost. Het noordoostelijk deel van het plateau onderscheidt zich echter niet van het zuidwestelijk deel door een verschillende drainagetoestand van de bodem. De waterhuishouding van de leembodems is homogeen over het volledige plateau van Duisburg (drainageklasse b: droge leemgronden). Bovendien is er slechts een kleine variatie in het voorkomen van tertiaire zandige substraten op geringe diepte.

Wat op de bodemkaart niet duidelijk tot uiting komt, is hoe de ontkalkte leemlaag op verschillende plaatsen ontgonnen werd voor de baksteenproductie. De aanwezigheid van exploitatietaluds en akkerbermen dwars op de hoogtelijnen en talrijke toponiemen zijn evenveel verwijzingen naar deze afgravingen. Vele auteurs gebruiken in dit verband verkeerdelijk de term 'grachten': grachten zijn in feite ontstaan doordat men bij ontginningen smalle stroken bos dwars op de hellingrichting spaarde om erosie van de akkers tegen te gaan. Omdat de grond aldus aan de bovenzijde van de graft werd bewaard en die aan de onderzijde wel wegspoelde ontstond er een steile of knik in het terrein. Dit zou echter niet het geval zijn voor het plateau van Duisburg en daarom wordt in dit geval beter gesproken van bermen. Vanaf de 14de eeuw en vooral vanaf de 17de eeuw werd baksteen in steeds grotere mate aangewend in de stedelijke en landelijke bouwkunst. De productie in situ en het gebruik van veldovens was in de dorpen rond Leuven tot een eind in de 20ste eeuw vrij algemeen.

5.4. Hydrografie

De aanwezigheid van talrijke droge dalen ligt aan de basis van het golvende landschap. Enkele zijvalleitjes van vooral de IJse – bv. de Ruwaal - tekenen zich af in het landschap door de aanwezigheid van grasland, perceelsrandbegroeiing en populierenaanplantingen. Korter bij de valleien liggen talrijke bronnen. Waterlopen zijn er weinig aanwezig: de Vloedgroebe nabij de hoeves Raffelberg en Tersaert op de grens van Vossem en Neerijse en in het verlengde ervan de Lange Gracht tussen Duisburg en Huldenberg stromen door een breed dal waarin ook grote poelen voorkomen (foto 6).

5.5. Historiek van het landschap

Sporen uit de Romeinse periode (57v.C. – 481 n.C.) zijn nog duidelijk herkenbaar. De Romeinen bouwden een verhard wegnnet uit, voornamelijk om de Rijn en de Noordzee met elkaar te verbinden. De belangrijkste heirbaan in het studiegebied liep van Tongeren naar Kassel en de Noordzee. Vanuit Tienen liep deze weg over Opvelp, Sint-Joris-Weert, Vossem en Duisburg en Kester naar het westen. De huidige Leuvensebaan of Brede Weg is daar nog een getuigenis van. Het diverticulum (landweg) van Namen via Baudecet, Gembloers en Waver naar Rumst (de zogenaamde Oude Waalse weg) kruiste de voornoemde heirbaan in Duisburg. Baudecet lag op de heerbaan Bavai-Tongeren. In de Laat-Romeinse periode liep een tweede tak meer noordwaarts rechtstreeks van Tienen over Leuven naar Elewijt. De wegen Tienen-Kester en Baudecet-Rumst kruisten elkaar aan de kerk van Duisburg. Deze "secundaire heirbanen" waren in tegenstelling tot de primaire niet gekasseid, wel waren het brede aardewegen, soms tot 7 of 8 meter breed. De huidige Brede Weg (*lovenen wech* in 1425) loopt van boven aan de Vossemberg over het plateau naar Leuven. Het noordelijk deel te Bertem verdween bij de aanleg van de verkeerswisselaar E40 (toen E5) met de afrit Leuven (en later de E314) omstreeks 1970.

Op het plateau van Duisburg kan men nog sporen herkennen van de Romeinse kadasterindeling. Dit soort kadaster werd teruggevonden in heel Noord-Gallië. In de Leuvense regio werden de duidelijkste sporen aangetroffen tussen Duisburg, Neerijse en Bertem. Het gaat om een systematische perceelsindeling van heel het grondgebied in regelmatige vierkante loten met een zijde van 750 tot 1000 m. Ze waren overal noordwest-zuidoost gericht, alleen in de vroegere beboste delen van het grondgebied treft men ze niet aan. Deze indeling wordt centuriatio genoemd. Deze loten werden op hun beurt ingedeeld in soortgelijke kleinere loten. Rechte veldwegen, haaks op elkaar, omlijnen deze blokken. De oudste straten zijn deze die het tracé van deze wegen volgen. Straten die over de perceelsgrenzen heen lopen zijn van recentere datum. De parcellering en het oude wegenpatroon hebben als basis het kruis dat door de twee voornoemde Romeinse wegen

gevormd werd. Romeinse nederzettingssporen zijn teruggevonden evenals restanten van Gallo-Romeinse villa's en begraafplaatsen.

De houten, primitieve Sint-Veronakapel met grafveld te Leefdaal, daterend uit de 8ste eeuw, vormt de eerste archeologische aanwijzing voor de kerstening van de streek. Grootschalige ontginningen en ontbossingen vonden plaats in de 11de tot de 13de eeuw, diverse toponiemen wijzen hier nog op. Op de kabinetskaart van graaf de Ferraris wordt het plateau van Duisburg al hoofdzakelijk ingenomen door akkerland afgewisseld met kleinere boscomplexen. Het bosareaal zal nog verder gereduceerd worden in de tweede helft van de 19de eeuw. Rond het Raffelberghof en het Tersaarthof vertoont de veldindeling eigenschappen van de hoogmiddeleeuwse ontginning gekenmerkt door grote blokken.

De grootste veranderingen die zich in de loop van de voorbije eeuwen hebben voorgedaan moeten gesitueerd worden in het westelijk gedeelte: we noteren hier vooral een toegenomen bebouwing en het verdwijnen van het Ganspoelbos. Talrijke toponiemen verwijzen naar het landschap of het vroeger gebruik: Slangepoel, Korbeekveld, Windbergen, Lazendelle, Overhoutveld, Zavelberg, Mosdelle, Heide, Kwade Putten, Weeberg, Bosveld, Keerveld, Eikenveld, Builbos, Raffelberg, Schonenboom, Korenheide. Nabij de centraal op het plateau gelegen hoeve Tersaart ligt het Tersaartbos, daarnaast kunnen nog vermeld worden het Raffelberghof en het Hof ten Bos. In de nabijheid van dit laatste ligt het Instituut Ganspoel, met als kern een villa of landhuis, met bijhorend landschapspark, dat er tussen 1860 en 1865 gebouwd werd. Tijdens het interbellum werd er een instelling voor blinden in gevestigd. De omgeving van Duisburg werd de voorbije eeuw gekenmerkt door talrijke druivenserres, deze verdwenen snel tijdens de laatste decennia omwille van de teloorgang van de druiventeelt in de regio. Langs de dwarswegen over het plateau treffen we stroken met lintbebouwing. In de tweede helft van de 20ste eeuw werden zones op de rand van het plateau aangesneden als bouwzone (bv. Struikenbos bij Neerijse en de omgeving van de Ruwaal te Korbeek-Dijle). Er worden nog steeds nieuwe villa's en loodsen opgetrokken in landschappelijk waardevol agrarisch gebied, bv. op het plateau bij Korbeek-Dijle tussen de gebieden aangeduid met de toponiemen Lazendelle en Overhoutveld. Centraal op het plateau staat langs de Brede weg een opvallende vakantiewoning.

5.6. Bewoning

5.6.1. De dorpskern van Duisburg

De Sint-Katherinakerk (beschermd als monument M.B. 25/03/1938) ligt op het kruispunt van twee voormalige Romeinse wegen, een gunstig gelegen plek op één van de hoogste punten van de omgeving, tussen de moerassige valleien van de Voer en de IJse en aan de rand van een uitgestrekt woud (foto 18). Een belangrijk pluspunt was het feit dat er op die hoogte (92,5 m boven de zeespiegel) water te vinden was dank zij de aanwezige kleiige laag in de ondergrond. Op het kruispunt van de wegen vonden we de *Doelpoel* of Dollepoel en op het huidige Kerkplein was er de *Stokpoel* rechts voor de kerk. Het is niet zeker of het ging om natuurlijke of gegraven poelen. Deze poelen waren ideale drenkplaatsen voor de dieren. Ze zijn weergegeven in het kaartboek van de abdij van 't Park uit 1665 (foto 19). De Doelpoel domineerde het centrum van Duisburg (foto 20) en werd pas omstreeks 1950 met puin opgevuld, vandaag is het een parking (foto 21). Sommige bronnen laten vermoeden dat het water van de Doelpoel ook voor het brouwen van bier gebruikt werd. In 1982 werd de voormalige brouwerij op het Kerkplein gesloopt. Bij regenweer stroomde het water van de nog iets hoger gelegen Rootstraat naar de Doelpoel. In de 18de eeuw was er sprake van een *Meirebrugge* die waarschijnlijk op een drassige moeilijk begaanbare plaats gebouwd was. Of de driehoekige vorm van het Dorpsplein verband heeft met een Frankische nederzetting is niet zeker, opvallend is dat de naam dries niet in oude documenten terug te vinden is. Andere gehuchten van Duisburg hadden wel driesen. De dorpskern van Duisburg met de Doelpoel werd afgebeeld in het kaartboek van de abdij van Park (1665 – kaart 237) met de *Herbaene van Namen op Mechelen* en *Die baene van Duysborgh op Louen*.

Eigenaardig genoeg is het noordoostelijke deel van het dorpsplein (Kerkplaats) gelegen op het grondgebied van Vossem. De pleinwand bestaat uit een vrijwel aaneengesloten bebouwing van overwegend twee bouwlagen tellende dorpswoningen met zadeldak, waarvan de oudsten in kern opklimmen tot het midden van de 18de eeuw. Beeldbepalend zijn enkele gevels met een decoratieve

gevelcementering uit eind 19de-begin 20ste eeuw. Dergelijke gevelafwerking werd ook toegepast bij het 1751 gedateerde dubbelhuis met fraaie Lodewijk XV-deur in een hardstenen omlijsting.

5.6.2. Bespreking van enkele sites op het plateau:

Het ontstaan van de grote, centraal op het plateau gelegen hoeves wordt algemeen gesitueerd in de grote ontginningsperiode van de 12de-13de eeuw en de oprichting van diverse "villae novae". Niet zelden verwijzen de toponiemen zoals "ter Saa(r)t (van het Franse "sart", rode) of "ten Bossche" naar de grote bosrooïingen. Ze beschikten tijdens het ancien régime reeds over een uitgestrekt areaal dat rond de 100 à 150 ha kon schommelen.

Leefdaal

RAFFELBERG, Raffelberg 1 (Bertem, 3de afd. Leefdaal, sectie F, nr. 208d).

Deze hoeve is gelegen op het grondgebied van Leefdaal. Dit vroegere leen van de heren van Leefdaal kwam in 1514 in het bezit van de abdij van Affligem die het hof tijdens het laatste kwart van de 18de eeuw volledig liet vernieuwen. Van de 18de eeuwse, gesloten vierkanthoeve in bak- en natuursteen bleven de overluifelde poort en het twee bouwlagen tellende woonhuis met zijn karakteristieke muurverluchtingen en rechthoekige vensteromlijstingen in zandige kalksteen bewaard alsook de kleine, op de hardstenen deuromlijsting 1789 gedateerde stalvleugel. Inmiddels is de grote schuur gesloopt, nadat ze tijdens de storm van begin 1990 zwaar beschadigd werd. Daardoor is het geen vierkantshoeve meer en heeft men een prachtig zicht op de velden. De hoeve werd met diverse loodsen uitgebreid. Ze is gelegen in landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Het is nu een gemengd bedrijf met meer dan 60 ha landbouwgrond en 50 koeien: melk- en slachtvee.

Huldenberg

HOF TEN BOSSCHE, de Limburg Stirumlaan 66 (Huldenberg, 1ste afd., sectie A, nr. 134d, 135b, 137a)

Het hof is tesamen met Ganspoel gelegen op het grondgebied van de deelgemeente Huldenberg. Het hof ten Bossche wordt reeds in de 15de eeuw samen met Ganspoel vermeld als leen van de heerlijkheid Huldenberg. Ganspoel omvatte toen 33 bunder land en 25 bunder bos, het Ganspoelbos. Reeds in de 17de eeuw werd melding gemaakt van erosieproblemen in de omgeving. In 1620 werden Ten Bossche en Ganspoel verkocht aan de abdij van 't Park te Heverlee. Het ging toen om 111 bunder landerijen en 50 bunder winstgevend bos. Een deel van de landerijen werd ingenomen door boomgaarden.

Bij de opmeting in 1656 door landmeter Joris Subil (kaartboek abdij van 't Park, kaart 145) besloeg het hoeveareaal ongeveer 92 ha, waarvan slechts 3 ha weidegrond. Langs de weg van Huldenberg naar Duisburg stonden de hoevegebouwen in semi-gesloten opstelling rondom een open plein met in het midden er van een bakhuis. Aan de achterkant leidde een fraaie dreef naar de verderop gelegen velden en weiden. Het leengoed lag temidden een bosrijke omgeving. In 1663 was er al sprake van 75 ha akkers en 137 ha bos.

Grote verbouwings werken werden sinds het einde van de 17de eeuw niet meer vermeld. In de loop van de 18de eeuw evolueerde het hof tot een omvangrijk en gesloten hof, nieuwe stallen en een wagenhuis werden opgetrokken. In de tweede helft van de 18de eeuw werd Ten Bossche in opdracht van de abdij volledig vernieuwd tot een semi-gesloten, classicistisch geïnspireerde vierkanthoeve. Het huidige, gesloten aspect van deze grote, bak- en natuurstenen hoeve is het resultaat van 19de eeuwse aanpassingen. Een 1761 gedateerde korfboogpoort, een wellicht gelijktijdig opgericht, ruim woonhuis met kloosterkozijnen en een lichtgetoogde deur met neoblokomlijsting, twee stalvleugels (3de en 4de kwart 18de eeuw) en een langsschuur (1ste helft 19de eeuw?) omsluiten de grote, gekasseide binnenkoer met merkwaardige, 32 meter diepe waterput. Op veilige brandafstand, in de voormalige boomgaard, het karakteristieke volume van het bakhuis. Voor de toegangsweg staan enkele monumentale bomen. In het dal achter de hoeve ligt een grote poel (foto 14).

In 1798 werd Ten Bossche geveild als nationaal goed: het werd omschreven als een goed onderhouden in baksteen en leem opgetrokken geheel bedekt met leien, pannen en stro. De fraaie pachterswoning met marmeren schouw (geïnstalleerd in 1794) omvatte een grote kamer, drie

kabinetten, een keuken, kelders en ruime zolders. Het hof werd in de 19de eeuw meermaals verkocht. In 1962 werden de huidige uitbaters eigenaar van het hof (foto 15).

TERSAA(R)T, Ganzemanstraat 21, (Huldenberg, 3de afd. Neerijse, sectie A, nr. 158e, 158f, 159b, 161b).

Tersaart is gelegen op het grondgebied van de deelgemeente Neerijse. Naar alle waarschijnlijkheid is het ontstaan op een plaats gewonnen op het bos (Waals: sart = rode) in de 12de 13de eeuw. Misschien wel eigendom van de abdij van Corbie, die eigenaar was van de parochie van Neerijse. De oudst gekende eigenaar gaat terug tot de 16de eeuw. In 1846 werd het gekocht door graaf Vanderstegen De Schrick en in 1911 overgekocht door graaf de Liedekerke.

Het is een monumentale, tot de 18de eeuw opklimmende, semi-gesloten vierkanthoeve met indrukwekkende langsschuur en L-vormige stalvleugel. In 1934 werd de kleinere dwarsschuur (19de e.?) tot stallen omgevormd en werd er ten zuidwesten van het erf een nieuw woonhuis opgetrokken (foto 17). De Ganzemanstraat loopt kronkelend door het landschap naar de hoeve Tersaart, een groot deel heeft een typische kasseibedekking (foto 5).

Hoeve Ganzemanstraat 15 (Huldenberg, 3de afd. Neerijse, sectie B, nr. 379b).

Mooi voorbeeld van een kleinere, ca. 1840 te dateren, U-vormige hoeve gelegen in Neerijse. Karakteristiek voor deze sobere baksteenarchitectuur zijn de getoogde inrijpoort met duiventil, de nog met vlechtingen en aandaken afgewerkte zijgevels, de kleine dwarsschuur met natuurstenen korfboogpoort en het anderhalve bouwlaag tellende woonhuis met rechthoekige deuromlijsting in blauwe hardsteen (foto 12).

5.6.3. Kapellen

De volledige inventaris van de in de ankerplaats genoteerde kapellen is verwerkt in hoofdstuk 6. Hieronder worden enkele markante voorbeelden exemplarisch toegelicht.

De Sint-Veronakapel te Leefdaal (Bertem, 3de afd. Leefdaal, sectie D, nr. 121 en 122).

Op de rand van het plateau ligt deze merkwaardige kapel tussen bomen, het is een preromaanse en romaanse constructie (10de – 13de eeuw) aan de ingang van het dorp. De kapel bestaat heden uit een westertoren, drie beuken van drie traveeën en een rechthoekig koor. Recente bijbouw aan de zuidoostzijde. In de kapel bevindt zich een merovingische sarcofaag opgegraven in 1951 (foto 23).

O.-L.-Vrouw van Lourdeskapel, de Limburg Stirumlaan (Huldenberg, 1ste afd., sectie A, nr. 143b).

Aan de overzijde van de straat, ter hoogte van een veldweg staat een wit bepleisterde, octogonale wegkapel opgedragen aan O.-L.-Vrouw van Lourdes die in 1871 werd opgericht door Jozef Minet, pachter van Hof ten Bossche, ter genezing van zijn veertienjarige dochter.

Sint-Rochuskapel, de Limburg Stirumlaan (Huldenberg, 1ste afd. sectie B, nr. 280a).

Op een rand van het plateau ingeplante en door vier linden omkaderde, laat barokke, 1727 gedateerde processiekapel voorafgegaan door een steile trappartij. In 1919 werd het bak- en zandstenen rechthoekige volume met driezijdig koor uitgebreid met een pittoreske, houten luifel (foto 27).

Sint-Barbarakapel, hoek Kleermakersstraatje (Keersmakersstraat)-Huldenbergstraat te Duisburg (Tervuren, 2de afd. sectie B, op de hoek van perceel 180b)

Ter hoogte van een kruising van veldwegen, gemarkeerd door een monumentale boom. 1865 gedateerde, neoclassicistische Sint-Barbarakapel met gecementeerde gevel, verlevendigd met een portiekschildering rond het traliehekje (foto 24). Niet te verwarren met de Sint-Barbarakapel te Vosseme (foto 25).

5.7. Oude trambedding Neerijse-Duisburg

Deze trambedding maakte deel uit van de buurtspoorwegverbinding Tervuren-Tienen via Sint-Joris-Weert, Hamme-Mille en Beauvechain. Zij verbond dus typische agrarische gemeenten met de steden. De concessie voor deze lijn werd verleend in 1897 aan de *S.A. pour l'Exploitation des Chemins de Fer Vicinaux*. Het traject Sint-Joris-Weert – Vossem werd in 1905 in gebruik genomen. Het traject liep kronkelend over het plateau van Duisburg langs de hoeves Tersaert (waar een oplaadplaats was) en Raffelberg. In 1920 neemt de *Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen* (NMVB) de exploitatie over. In 1957 werd het reizigersvervoer tussen Vossem en Hamme-Mille opgedoekt, in 1959 volgt ook het goederenvervoer. Deze tramlijn werd nooit geëlektrificeerd. De “statie” van Duisburg (een halteplaats zonder stationsgebouw maar wel met een herberg die als dusdanig fungeerde) telde twee sporen, een hoofdspoor en een zijspoor. De gemeente Duisburg heeft de bedding op haar grondgebied aangekocht, ze is nog op verschillende plaatsen goed herkenbaar en vormt een onderdeel van het cultuurlandschap op het Duisburgs plateau.

5.8. Militair erfgoed: de KW linie (Koningshooikt-Waver)

Midden 1938 besloot de Generale Staf een studie te maken omtrent de KW-stelling, het eerste deel van een uitgestrekte verdedigingsstelling die het bruggenhoofd Antwerpen moest verbinden met de versterkte vesting Namen. Reeds in 1934 was een tijdelijke wet uitgevaardigd (de geldigheidsduur van de wet werd in 1936 en 1937 verlengd) om snelle onteigeningen ten behoeve van defensie mogelijk te maken. Met de bouw van de tankhindernis Lier-Heverlee werd gestart op 29 augustus 1939. Deze bestond uit zogenaamde metalen Cointet-elementen (genoemd naar de Franse generaal Leon Edmond de Cointete de Filain) die verankerd werden aan betonnen palen. Men sprak van een “IJzeren Muur”. Enkele van deze palen bestaan vandaag nog. Daarnaast werd gebruik gemaakt van teraëders en railvelden, te Haacht werd de betonnen muur (antitankgracht) gebouwd. Twee rijen gevechtshunten moesten voor de bewaking instaan. Sommige waren zodanig gecamoufleerd dat ze op een huis leken. De stelling werd uitgebreid van Heverlee tot Waver en Rixensart. Het was de bedoeling de Dijlevallei onder water te zetten door de aanleg van dijken en constructies om het waterpeil te regelen. Slechts één rij gevechtshunten moest voor de bewaking kunnen instaan. Van Borgerhout tot Waver kwamen hier begin 1940 nog 40 bunkers voor telefooncentrales (type C) en 80 connectiebunkers (type V) voor het ondergronds telefoonnet bij. Het gaat om kleinere bunkers zonder schietgaten en observatiesleuven gelegen achter de lijn met de gevechtshunten. Tussen Leuven en Waver werden de telefoonlijnen echter nooit gelegd. Er werd wel nog stellingen Waver-Ninove en Waver-Namen gebouwd.

- tussen Heverlee en Waver waren er 22 gevechtshunten van de eerste echelon, 14 type C en 24 type V

Aantal bunkers per gemeente (nu deelgemeenten) die deel uitmaakt van het Plateau van Duisburg: Bertem (4) – Duisburg (2) – Heverlee (19) – Huldenberg (5) – Leefdaal (6) – Leuven (2) – Loonbeek (3) – Neerijse (2) – Overijse (6) – Vossem (2), dit op een totaal van 416 bunkers. We konden vier bunkers situeren binnen de afbakening van de ankerplaats, waaronder enkele van het geplande telefoonnet gelegen in holle wegen (ze zijn opgenomen in het bouwkundig erfgoed op kaart 2). De bunkers zijn tevens geëerde woonplaatsen voor vleermuizen. Eén van deze bunkers is gelegen in de Flosstraat te Vossem ter hoogte van woning nr. 4, de andere liggen in bermen ter hoogte van Ganspoel (Huldenberg), zandgroeven Ganzemansstraat (Neerijse) (foto 29), een holle weg ten westen van Kinderveld (Leefdaal).

De krijgsmachtigheden van kracht op de terreinen van de KW-linie werden ingevoerd krachtens een schrijven aan de gemeenten van 20 december 1939, steunende op een wet van 8-10 juli 1791 en van 4 februari 1815! Een eerste reeks militaire erfdienstbaarheden van de KW-stelling werd afgeschaft bij K.B. op 24 mei 1951. Een tweede reeks volgde op 3 november 1952.

Alle Cointet-elementen, teraëders en railvelden werden al in 1940 verwijderd, sommige kregen nog een functie aan de Atlantikwall. Hier en daar resten vandaag nog enkele betonnen aanhechtingspunten. De antitankgracht bestaat eveneens nog, ze werd beschermd als monument op 21.12.1998 en kreeg gedeeltelijk een natuurfunctie. De meeste nog bestaande bunkers werden vervreemd, ze werden te koop aangeboden aan gemeenten en aan de eigenaren van de

aanpalende gronden. Ze zijn moeilijk te verwijderen er staan nog in velden en tuinen. Slechts enkele zijn gesloopt.

5.9. Archeologie

Om een overzicht te verkrijgen van de gekende archeologische vindplaatsen binnen de ankerplaats werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd. In deze databank zijn zo goed als alle gekende archeologische sites van Vlaanderen samengebracht. Deze gegevensbank wordt voortdurend geactualiseerd en mag niet beschouwd worden als een beleidsinstrument.

Binnen de afbakening van de ankerplaats Plateau van Duisburg valt op dat de archeologische sites binnen elke zone sterk verspreid liggen en dat daartussen vaak blanco gebieden gelegen zijn. Hiervoor kunnen twee oorzaken aangeduid worden. In eerste instantie is onze kennis in sterke mate afhankelijk van het feit of er in het gebied projecten werden uitgevoerd die erop gericht waren archeologische sites te detecteren, of kleine en grote infrastructuurwerken al dan niet systematisch werden opgevolgd en of er lokale heemkundekringen en individuen in het gebied actief zijn geweest die in hun vrije tijd systematisch de terreinen prospecteerden. Anderzijds lenen niet alle bodems zich voor een eenvoudige veldkartering. Graslanden, bossen en sterk bebouwde zones lenen zich niet voor het karteren van een site door middel van een eenvoudige veldprospectie. Dus zowel de eerdere interesse voor een gebied als de bodemkundige en landschappelijke kenmerken ervan zorgen ervoor dat er sommige gebieden op archeologisch vlak beter gekend zijn als andere.

De vindplaatsen aangeduid binnen de ankerplaatsen omvatten enerzijds toevalsvondsten, aangetroffen in het kader van een prospectie of een veldkartering en anderzijds een aantal monumenten die nu nog zichtbaar zijn in het landschap. Het spreekt voor zich dat elke ingreep in de buurt van deze gekende sites op de gepaste manier archeologisch moet begeleid worden. Aangezien er voor veel percelen echter nog geen archeologische informatie beschikbaar is, zou het onverantwoord zijn om gebieden af te bakenen met een 'hoge' of een 'lage' potentie: de schaarste aan gegevens zou een totaal verkeerd beeld geven van het verspreidingspatroon van de sites. De kans bestaat immers bestaat dat bij toekomstige bouwwerken, werken met ingreep in de bodem (bv. diepploegen, ontbossen, afplaggen, ...) of andere beheersmaatregelen tot nu toe ongekende sites worden aangesneden. Om te vermijden dat deze sites zonder enige vorm van registratie verloren gaan, is het noodzakelijk om de factor archeologie te betrekken vanaf de planfase van elk project met ingreep in de bodem. Op basis van de werkzaamheden kan dan beslist worden of een vooronderzoek noodzakelijk is of dat een opvolging tijdens de werken te prefereren valt. Deze werkwijze heeft als voordeel dat het vernielen van sites tot een minimum kan beperkt worden en dat werkzaamheden geen vertraging kunnen oplopen bij het toevallig aantreffen van archeologische vondsten.

De bodemkundige omstandigheden in de ankerplaats bestaan voornamelijk uit droge leem, droog zand en droge zandleem, in valleien vochtige en natte leem, hier en daar wat klei

Centraal Archeologische inventaris (CAI):

Opgelet, op de CAI staan zeer veel blauwe velden, dit zijn *niet allemaal* belangrijke archeologische sites, het betreft meestal prospecties uitgevoerd in het kader van een studie over het Dijlebekken (door Doortje Van den Hove). Er werd quasi enkel recent materiaal aangetroffen (vanaf 17de eeuw). Deze zijn dus niet opgenomen in de lijst van sites.

104	Kapel St.-Verona: Karolingisch kerkje met grafveld. Enkele gemetste graven zijn opgetrokken met Romeins materiaal uit de omgeving (vermoedelijk de villa van hierboven)
912	Tunnels: 20 ^{ste} eeuw (werelddoorlogen)
1216	Groenendaalhof, 16 ^{de} eeuw (Dorpsstraat)
2517	St.-Rochuskapel: 18 ^{de} eeuw
3055	Poelstraat, gepolijste silexbijl uit de Steentijd (Neolithicum)
3058	Veronicasveld: Romeinse villa
3652	Eksterenberg, Gevelschoen, gelegen op de zuidelijke helling van een plateau op de rechteroever van de rivier, losse vondsten uit de Steentijd

3665	Ganspoel: losse vondsten uit de Steentijd
3909	Tommeken: grafheuvel, gelegen in de Dorpstraat, op de hoek van de Korbeekstraat, in de buurt lag het Hof van Waaienbergh
4779	Lazendelle: 1 artefact uit de Steentijd
4784	Brede weg, Deze weg loopt verder naar Duisburg en Bertem in de richting van Leuven. De weg zou een Romeinse oorsprong hebben
4808	Hof der 12 apostelen:Hof te Vossem: middeleeuwse hoeve, gedeeltelijk bewaard
5174	St.-Antoniuskerk:Late Middeleeuwen, ca. 1400. In deze gotische structuur zou Loonbeeks oorspronkelijke bidkapel, waarvan in 1044 reeds sprake was, geïntegreerd zijn. Uitbreidingen na 1874
5178	Onze-Lieve-Vrouwekerk:Late Middeleeuwen
5182	Hof Te Schonenberg:18 ^{de} -eeuwse hoeve
5186	Hoeve Raffelberg, 18 ^{de} -eeuwse hoeve
5187	Hoeve Tessaert, in de 18de eeuw zou er een huiskapel aan verbonden zijn. In de 19de eeuw werd het oude hof vervangen door het huidige
5189	St.-Katharinakerk, Duisburg: Romaanse oorsprong
5238	Hof ten Bossche/Bosch/Bos, 18 ^{de} -eeuwse hoeve
15002	Kinderveld: losse vondsten uit de Steentijd
15003	Kinderveld: losse vondsten uit de Steentijd
15007	Kinderveld: losse vondsten uit de Steentijd
15016	Kinderveld: losse vondsten uit de Steentijd
15020	Kinderveld: losse vondsten uit de Steentijd
15146	St.-Verona: losse vondsten uit de Steentijd
15149	St.-Verona, Zavelberg: losse vondsten uit de Steentijd (Neolithicum) waaronder 3 Michelsbergartefacten
15154	St.-Verona, Kamerstreek: verschillende artefacten uit de Steentijd (Neolithicum)

5.10. Bodemgebruik

Het is een landschappelijk waardevol agrarisch gebied gespaard van verstedelijkingsdruk (foto 1). Het leemplateau vormt een groot open landbouwgebied met geïsoleerde boskernen. Het plateau is gelegen tussen twee belangrijke oude boscomplexen: Heverleebos-Meerdaalwoud en Zoniënwoud. Het plateau bestaat bijna uitsluitend uit akkers (kouterlandschap of zogenaamd open field landschap), terwijl de resterende oppervlakte wordt ingenomen door bosjes, holle wegen, bermen en graften (zie opmerking in dit verband onder 5.3). De vallei-hellingen hebben een overwegend gesloten karakter met bosjes, houtkanten en holle wegen (foto 4). Met uitzondering van enkele beperkte zones van lintbebouwing langs de dwarswegen over het plateau ligt alle bebouwing aan de rand van het plateau (foto 26).

De dorpskernen zijn als een keten gelegen buiten het plateau, in de valleien, dwarswegen over het plateau verbinden de kernen in de valleien (foto 2). Bertem, Leefdaal en Vossem liggen langs de Voer, Korbeek-Dijle, Neerijse, Loonbeek en Huldenberg langs Dijle en IJse. In het zuidwesten vinden we eerder plateaudorpen zoals Duisburg en het naburige Eizer (dit laatste ligt grotendeels buiten de afbakening). De kern van Duisburg heeft zich radiaal uitgebreid met uitlopers die gekenmerkt worden door lintbebouwing. Op het plateau zijn relictten gevonden van menselijke activiteiten. Duisburg wordt door een smalle bijna rechte verharde weg verbonden met Vossem (foto 10). In de omgeving van Duisburg en Huldenberg vinden we nog talrijke serres (foto 22).

Voor het noordoosten van het Plateau van Duisburg wordt gekenmerkt door een vrijwel onbebouwd weids open kouterlandschap. Geïsoleerde bospercelen, hier en daar solitaire bomen (foto 9) en bermbeplanting langs holle wegen en taluds zorgen voor variatie in het landschapsbeeld (foto 3). Een aantal percelen zijn met populieren beplant. Het landgebruik bestaat voor het grootste deel uit akkerland met vooral graan- en bietenteelt, enkele grotere bossen zoals Weebergbos en Tessaertbos bedekken de steilste hellingen.

De meeste holle wegen zijn niet verhard of hebben in het deel dat het kortst bij de woonkernen ligt een kasseibedekking. De oorsprong van de holle wegen moet gezocht worden bij het samengaan van natuurlijke erosie en menselijke activiteit, bermen zijn ontstaan door afgravingen van de klei-aanrijkingshorizont (B2t-horizont) voor de baksteenproductie. Deze landschapselementen hebben

dus meteen ook een cultuurhistorische waarde. Centraal ligt de Brede Weg, die het tracé volgt van een voormalige Romeinse heerbaan en waarvan het grootste deel een betonverharding gekregen heeft ten behoeve van de landbouwexploitatie. Dit geldt eveneens voor een aantal wegen die hierop aansluiten, zij het dat deze meestal slechts twee betonstroken hebben. Delen van holle wegen en ook een aantal veldwegen hebben een kasseibedekking. De Brede Weg fungeert tevens als een belangrijke fietsroute (foto 11). Langs diverse wegen, op kruispunten en ook in holle wegen worden kapelletjes aangetroffen als getuigenis van volksdevotie. Vaak staan deze kapelletjes nabij een grote solitaire boom.

Bodemerrosie en bodemverlies dreigen uit te groeien tot een ernstig probleem, nauw verbonden met de waterbeheersingsproblematiek (zie hieromtrent de studies en experimenten van J. De Ploey, J. Poesen en G. Govers) (foto 30). Jaarlijks wordt er in augustus een internationale autocross gehouden op akkers nabij Duisburg. Deze zijn op luchtfoto's goed te herkennen. Enkele dagen na het evenement zijn de akkers opnieuw geëgaliseerd.

5.11. Flora en Fauna

Inzake flora liggen de zones met de grootste soortendiversiteit rond de bossen en de steilranden. Op het plateau van Duisburg treffen we overwegend pioniervegetaties aan omwille van de hoge dynamiek vooral als gevolg van de intense landbouwactiviteit (foto 13). Er werden ongeveer 150 pionierssoorten genoteerd, dit betekent bijna 40% van de Belgische pioniersflora. Soorten zoals groot spiegelklokje en spiesleeuwenbek werden nog in de laatste decennia genoteerd. Lineaire elementen in het landschap zijn vaak opgaand en bestaan uit eik, es, iep, hazelaar, vlier, sleedoorn en meidoorn. Taluds en bermen zonder houtige gewassen herbergen meestal een glanshavervegetatie. We vinden er droge, mesofiele, mineraalarme tot matig mineraalrijke graslandgemeenschappen met zeldzame plantensoorten en slakken. Sommige bermen hebben een soortenrijke vegetatie, op kalkrijke bermen komen bv. marjolein, borstelkrans en grote tijm voor. Kleine kaardebol en veldsalie werden plaatselijk eveneens genoteerd. Op eerder zuurdere bodems werd rechte ganzerik en eekhoorngras gevonden. Recent werd ook de akkergeelster waargenomen. Holle wegen vertonen een flora die kenmerkend is voor voedselrijke droge bossen met gevlekte aronskelk, maarts viooltje, muskuskruid, bosviooltje, klimop en stekelvarens. De graslanden zijn meestal productief, minder productieve kamgrasweiden komen niet zelden voor. Een kwelgrasland is slechts in de omgeving van Ganspoel te vinden. De bossen worden hoofdzakelijk gekenmerkt door een Wintereiken-Beukenbos.

Inzake fauna is het plateau één van de zeldzame leefgebieden van de hamster en vinden we er één van de weinige relictpopulaties van de vroedmeesterpad in Vlaanderen (poelen bij Tersaert en nabij Ganspoel, en bij de zandgroeves nabij Tersaert). Voor wat de avifauna betreft noteren we dank zij de aanwezigheid van kwalitatieve lineaire elementen in het agrarisch landschap belangrijke populaties van geelgors, veldleeuwerik, gele kwikstaart, zeldzamer zijn kwartel en grauwe gors. In de velden komen blauwe, bruine en grauwe kiekendief voor. De huiszwaluw doet het nog goed in het gebied en in de noordelijke zandgroeve langs de Ganzemansstraat werd een kolonie oeverzwaluwen genoteerd evenals de bijeneter. Het gebied is niet alleen belangrijk als broedgebied voor diverse akkervogels, maar is eveneens een belangrijke rustplaats voor doortrekkers en overwintelaars buiten het broedseizoen.

6. De landschapskenmerken die typisch zijn voor de ankerplaats, met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden

De bestaande inventaris van het bouwkundige erfgoed in Vlaams-Brabant is rekening houdende met de huidige inventarisatieprincipes zeer onvolledig. Daarom werd binnen de afbakening van de ankerplaats van het plateau van Duisburg een snelinventarisatie uitgevoerd.

Deelgebied 1 – Flank van de Voervallei

a) Landschap:

- 1) de valleihellingen vertonen hoofdzakelijk een gesloten aspect met bosjes, houtkanten en holle wegen;
- 2) de holle wegen zijn in deze zone veel minder uitgesproken aanwezig dan in het deelgebied langs de flank van de vallei van Dijle, Laan en IJse;

b) Verkeersinfrastructuur:

- 1) verharde en onverharde landbouwwegen;

c) Bouwkundig erfgoed

Langs de verbindingsweg van Bertem naar Leefdaal en Vossem bevindt zich een relatief dichte lintbebouwing:

Bouwkunding erfgoed opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed:

1) te Bertem (Leefdaal):

- i. Kapellestraat z. nr. (rechts van nr. 2): 3de afd., sectie D, nr. 121: St.-Veronakapel, pre-romaans:10-13de eeuw (Beschermd als monument bij KB van 25/03/1938)
- ii. Dorpstraat nr. 555: 3de afd., sectie F, nr. 158 N: Herenhuis met volledig ommuurde tuin en fraai smeedijzeren hekwerk aan de straatzijde uit het midden van de 19de eeuw, uitgebreid in 20ste eeuw met lagere aanbouwen;

Bouwkunding erfgoed niet opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed:

1) te Bertem (Leefdaal):

- i. Dorpstraat nr. 255: 3de afd., sectie D, nr. 175 M: Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening, tweede kwart 20ste eeuw;
- ii. Dorpstraat nrs. 347 en 347a: 3de afd., sectie D, nr. 64 V en 64 T: Dubbelwoning, 1ste kwart 20ste eeuw;
- iii. Dorpstraat z.nr. (links van nr. 369): 3de afd., sectie D, nr. 62 T: Elektriciteitscabine;
- iv. Dorpstraat nr. 457: 3de afd., sectie E, nr. 32 B4: Art-deco getinte interbellumwoning;
- v. Dorpstraat z. nr. (links van nr. 531A): 3de afd., sectie F, nr. 170 M: Elektriciteitscabine;
- vi. Dorpstraat nr. 543: 3de afd., sectie F, nr. 166 T: Herenhuis, midden 19de eeuw;
- vii. Dorpstraat nr. 545: 3de afd., sectie F, nr. 166 P: Herenhuis: 1ste helft 19de eeuw;
- viii. Dorpstraat nr. 553: 3de afd., sectie F, nr.158 R: U-vormige hoeve "De Vuurmolen", 2de helft 19de eeuw;
- ix. Dorpstraat nrs. 557-559: 3de afd., sectie F, nr. 157 S2 en 157 T2: Fraai uitgewerkte dorpswoning en dorpswinkel, 1ste kwart 20ste eeuw;
- x. Dorpstraat nr. 571: 3de afd., sectie B, nr. 228 N: Gecementeerde dorpswoning, eind 19de-begin 20ste eeuw;
- xi. Dorpstraat nr. 637: 3de afd., sectie B, nr. 118 M: 19de-eeuws restant van het pachthof "Groenendaal" op een oudere, minstens tot de 18de eeuw opklimmende site;
- xii. Dorpstraat nr. 717: 3de afd., sectie F, nr. 1 N: Hoeve opklimmend tot de 18de eeuw (oorspronkelijk semi-gesloten);
- xiii. Dorpstraat nr. 719: 3de afd., sectie F, nr. 1 M: 19de-eeuwse langgevelhoeve;
- xiv. Kerkstraat z. nr. / op perceel: 3de afd., sectie D, nr. 316 A: Onze-Lieve-Vrouw-van-Lourdeskapel met opschrift "Gesticht / door / J.B. De Wals / en / D. Van Eycken / 1878"; gerenoveerd in 2000;
- xv. Neerijsesteenweg z.nr. / hoek Vlieguit (links van Neerijsesteenweg nr. 45): Onze-Lieve-Vrouw-van-Lourdeskapel, 1937;

2) te Tervuren (Vossem):

- i. Dorreweg z.nr. / hoek Kouterweg: 3de afd., sectie D, nr. 3 B: St.-Barbarakapel, 20ste eeuw?;

- ii. Kerkhofstraat nr. 2 (en Lindenberg nrs. 1, 3, 5): 3de afd., sectie C, nr. 218 S2: Semi-gesloten hoeve de “12 apostelen” opklimmend tot 1761 (Lindenberg nr. 5 “1781” gedateerd) (Gelegen in het beschermde dorpsgezicht ‘Dorpskom van Vossem met Voervallei’ (KB 18/09/1981));
- iii. Lindenberg nrs. 1, 3, 5 (en Kerkhofstraat nr. 2): 3de afd., sectie C, nr. 215 L, 215 M en 215 H: Semi-gesloten hoeve de “12 apostelen” opklimmend tot 1761 (Lindenberg nr. 5 “1781” gedateerd) (Gelegen in het beschermde dorpsgezicht ‘Dorpskom van Vossem met Voervallei’ (KB 18/09/1981));
- iv. Vosseberg nr. 1: 3de afd., sectie C, nr. 198 K: Hoeve, 19de eeuw, cementering begin 20ste eeuw;
- v. Vosseberg nr. 9: 3de afd., sectie C, nr. 197 D2: Langevelhoevetje, eind 19de-begin 20ste eeuw;
- vi. Vosseberg nr. 83: 3de afd., sectie D, nr. 62 Z: Vrijstaande cottage-getinte villa, eind jaren 1920, begin jaren 1930;

d) Militair erfgoed

- 1) een bunker als relict van de KW-linie uit de Tweede Wereldoorlog;

e) Archeologisch patrimonium

- 1) de site rond de Sint-Veronakapel, oorspronkelijk een Karolingisch kerkje met een grafveld;

Deelgebied 2 – Kouterlandschap NO deel

a) Landschap

- 1) dit landschap is de vertaling van de geofysische structuur en – uitzonderlijk in Vlaanderen - nauwelijks aangetast door residentiële bebouwing;
- 2) authentiek open kouterlandschap met unieke vergezichten, het wordt door een boszone gescheiden van het zuidwestelijk deel van het kouterlandschap op het plateau van Duisburg;
- 3) het macroreliëf is vlak en helt licht af naar het noordoosten;
- 4) het golvende karakter van het plateau, te wijten aan de talrijke droge dalen en valleitjes, evenals de steile randhellingen van het plateau, leiden tot een hoge belevingswaarde;
- 5) hoofdzakelijk leembodem, bij erosie komen tertiaire zanden vrij;
- 6) het open agrarisch landschap in het noordoostelijk gedeelte is sinds de middeleeuwen weinig gewijzigd;
- 7) talrijke kleine landschapselementen: geïsoleerde bospercelen, solitaire bomen, struikgewas op taluds en kleine bosjes op overhoeken. Zij blijven zeer kleinschalig en kleden het landschap een beetje in, echter zonder de weidsheid te breken;

b) Verkeersinfrastructuur

- 1) verharde en niet verharde landbouwwegen;
- 2) de Brede Weg is een centrale as op het plateau, gelegen op de waterscheidingslijn tussen de Voervallei en de vallei van Dije en IJse. Deze weg is over het grootste deel verhard met beton, een klein deel nabij de Kwade Putten, waar de weg de centrale boszone doorsnijdt, heeft een grindbedekking;

c) Bouwkundig erfgoed

Bouwkundig erfgoed niet opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed:

- 1) te Bertem (Leefdaal)

- i. Korbeekstraat z.nr.: 3de afd., sectie De, z.nr. ter hoogte van nr.37: Onze-Lieve-Vrouwkapel, derde kwart 20ste eeuw;

d) Militair erfgoed

- 1) een bunker als relict van de KW-linie uit de Tweede Wereldoorlog;

e) Archeologisch patrimonium

- 1) de Brede Weg
- 2) tussen Sint-Verona en de Brede Weg zijn talrijke archeologische sites geregistreerd, evenals in de zone tussen de Brede Weg en Neerijse;

Deelgebied 3 – Kouterlandschap ZW deel

a) Landschap

- 1) dit landschap is de vertaling van de geofysische structuur en – uitzonderlijk in Vlaanderen - nauwelijks aangetast door residentiële bebouwing;
- 2) authentiek open kouterlandschap met unieke vergezichten, het wordt door een boszone gescheiden van het noordoostelijk deel van het kouterlandschap op het plateau van Duisburg;
- 3) het golvende karakter van het plateau, te wijten aan de talrijke droge dalen en valleitjes, evenals de steile randhellingen van het plateau, leiden tot een hoge belevingswaarde;
- 4) hoofdzakelijk leembodem, bij erosie komen tertiaire zanden vrij;
- 5) bermen dwars op hoogtelijnen verwijzen naar afgravingen ten behoeve van baksteenproductie tijdens de vorige eeuwen;
- 6) talrijke kleine landschapselementen: geïsoleerde bospercelen, solitaire bomen, struikgewas op taluds en kleine bosjes op overhoeken. Zij blijven zeer kleinschalig en kleden het landschap een beetje in, echter zonder de weidsheid te breken;
- 7) de Vloedgroebe en de Lange Gracht, ter hoogte van Raffelberg en Tersaert zijn de enige waterlopen, zij vormen een schilderachtig valleitje midden in het plateau. In de omgeving liggen grote poelen;

b) Verkeersinfrastructuur

- 1) verharde en niet verharde landbouwwegen;
- 2) de Brede Weg is een centrale as op het plateau, gelegen op de waterscheidingslijn tussen de Voervallei en de vallei van Dijle en IJse. Deze weg is over het grootste deel verhard met beton, een klein deel nabij de Kwade Putten, waar de weg de centrale boszone doorsnijdt, heeft een grindbedekking;
- 3) oude trambedding van de lijn (Brussel) Tervuren-Tienen: lijnrelict als voorbeeld van lokale vervoersinfrastructuur aangepast aan golvend landschap;

c) Bouwkundig erfgoed

Dit wordt gekenmerkt door enkele grote ontginningshoeven die getuigen van het nog bestaande functioneel gebruik van de ruimte: zij blijven als landbouwbedrijf in gebruik en bevestigen het landelijke karakter van dit gebied;

Bouwkunding erfgoed opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed:

- 1) te Huldenberg (Huldenberg):

- i. de Limburg Stirumlaan nr. 66: 1ste afd., sectie A, nr. 134 D, 135 B en 137 A: Gesloten "Hof ten Bossche", gebouwen klimmen op tot de 18de en de 19de eeuw; poortgebouw "1761" gedateerd;

Bouwkunding erfgoed niet opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed:

- 1) te Bertem (Leefdaal):

- i. Raffelberg nr.1: 3de afd., sectie F, nr.208 D: voormalige vierkanthoeve "Hof te Raffelberg", gebouwen opklimmend tot het 4de kwart van de 18de eeuw op een oudere site;

2) te Huldenberg (Huldenberg):

- i. de Limburg Stirumlaan z.nr.: 1ste afd., sectie A, nr. 143 B: Achthoekige Minetkapel of Onze-Lieve-Vrouw-van-Lourdeskapel, "1871" gedateerd;

3) te Huldenberg (Neerijse):

- i. Ganzemansstraat nr. 21: 3de afd., sectie A, nr. 158 E, 158 F, 159 B en 161 B: Semi-gesloten vierkanthoeve "Hof Tersaart" opklimmend tot de 18de eeuw, ten ZW nieuw woonhuis uit de 20ste eeuw;

4) te Tervuren (Duisburg):

- i. Keersmaekerstraat z. nr. / hoek Huldenbergstraat, Oliestraat, Glazemakerstraat en Aardeweg: 4de afd., sectie B, nr. 180 B: Neoclassicistische St.-Barbarakapel, gevelsteen: "1865 / H. Barbara / Patrones tegen / plotselinge dood", gerestaureerd anno 1981(of 1987);

d) Militair erfgoed

- 1) bunker als relict van de KW-linie uit de Tweede Wereldoorlog

e) Archeologisch patrimonium

- 1) de Brede Weg
- 2) eigenschappen van hoogmiddeleeuwse ontginning gekenmerkt door grote blokken in de omgeving van Raffelberghof en Tersaarthof
- 3) sites in de omgeving van Hof ten Bossche

Deelgebied 4 – Centrale boszone

a) Landschap

- 1) de bospercelen komen voor op plaatsen waar het tertiair dagzoomt of slechts door een dunne leemlaag wordt bedekt, ofwel op de steile hellingen van de valleitjes, dellen en holle wegen;
- 2) de kleine boscomplexen zijn waardevol en dus belangrijk, maar boszomen ontbreken;

b) Verkeersinfrastructuur

- 1) verharde en niet verharde landbouwwegen;

c) Bouwkundig erfgoed

Bouwkundig erfgoed niet opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed:

1) te Bertem (Leefdaal):

- i. Neerijsesteenweg z.nr. / hoek met veldweg: 3de afd., sectie F, nr. 186 G: Onze-Lieve-Vrouwekapel;

Deelgebied 5 – Flank van Dijle- en IJsevallei

a) Landschap

- 1) de valleihellingen vertonen hoofdzakelijk een gesloten aspect met bosjes, houtkanten en holle wegen;

b) Verkeersinfrastructuur

1) verharde en niet verharde landbouwwegen;

c) Bouwkundig erfgoed

Langs de verbindingsweg van Heverlee naar Neerijse, Loonbeek en Huldenberg bevindt zich een relatief dichte lintbebouwing waarvan een inventaris van het bouwkundig erfgoed opgemaakt werd.

Bouwkunding erfgoed opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed:

1) te Huldenberg (Neerijse):

- i. Dorpstraat nr. 24: 3de afd., sectie C, nr. 120 F: Restant van een voormalige gesloten vierkanthoeve opklimmend tot eind 18de - begin 19de eeuw (Gelegen in het beschermde dorpsgezicht 'De dorpskom van Neerijse') (MB 21/08/2003);
- ii. Dorpstraat nr. 36: 3de afd., sectie C, nr. 131 C: Voormalige classicistische dorpskerk, eind 18de-begin 19de eeuw (Beschermd als M bij MB van 21/08/2003 en gelegen in het beschermde dorpsgezicht 'De dorpskom van Neerijse') (MB 21/08/2003);
- iii. Dorpstraat nr. 46: 3de afd., sectie C, nr. 138: Ommuurde voormalige pastorie met annex en poortgebouw van ca. 1750, een oudere dwarsschuur en een klein 19de-eeuws tuinpaviljoen of tuinkapel (Beschermd als M bij MB van 21/08/2003 en gelegen in het beschermde dorpsgezicht 'De dorpskom van Neerijse') (MB 21/08/2003);
- iv. Dorpstraat nr. 58: 3de afd., sectie C, nr. 142 M: Voormalige herberg uit het 4de kwart van de 18de eeuw, met bakoven (Beschermd als M bij MB van 21/08/2003 en gelegen in het beschermde dorpsgezicht 'De dorpskom van Neerijse') (MB 21/08/2003);
- v. Kapelbergstraat nr. 14: 3de afd., sectie B, nr. 107 A: Woonhuisje van anderhalve bouwlaag, midden 18de eeuw (Gelegen in het beschermde dorpsgezicht 'Kapel Onze-Lieve-Vrouw-ten-Spui met haar omgeving en het kasteelpark van Overschie' (KB 27/11/1976);
- vi. Kapelbergstraat nr. 28: 3de afd., sectie B, nr. 118 D: Langgevelhoeve, vermoedelijk opklimmend tot eind 17de eeuw: (Gelegen in het beschermde dorpsgezicht 'Kapel Onze-Lieve-Vrouw-ten-Spui met haar omgeving en het kasteelpark van Overschie' (KB 27/11/1976);

2) te Huldenberg (Loonbeek):

- i. St-Jansbergsteenweg z. nr. / hoek J. Van Der Vorstlaan: 2de afd., sectie B, nr. 31 A: Gotische St.-Anthoniuskerk, opklimmend tot de 15de eeuw (Beschermd als M bij KB van 25/03/1938);

3) te Huldenberg (Huldenberg):

- i. A. Goossensstraat z.nr.: 1ste afd., sectie B, nr. 247: Gotische Onze-Lieve-Vrouwekerk, opklimmend tot de 14de eeuw (Beschermd als M bij KB van 19/04/1937);
- ii. de Limburg Stirumlaan z.nr. / hoek Solheidelaan: St.-Rochuskapel "1727" gedateerd, in 1919 uitgebreid;
- iii. St.-Rochusstraat nr. 11: 1ste afd., sectie B, nr. 257D: Ommuurde pastorie "1664" gedateerd, bijgebouw van 1737, omheiningmuur en kalkzandstenen deurtje uit de 18de eeuw;

Bouwkunding erfgoed niet opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed:

1) te Bertem (Korbeek-Dijle):

- i. Begijnhof nr. 2: 2de afd.; sectie B, nr. 302 F: Voormalig pachthof "Begijnhof", opklimmend tot de tweede helft van de 18de eeuw, boerenhuis vermoedelijk "1773" gedateerd;
- ii. Nijvelsebaan nr. 116: 2de afd., sectie A, nr. 4: Interbellumwoning;
- iii. Nijvelsebaan nr. 144: 2de afd., sectie A, nr. 129 M5: Voormalig klooster en schooltje met ommuurde tuin en Lourdesgrotje: eind 19de - begin 20ste eeuw;
- iv. Nijvelsebaan nr. 152: 2de afd., sectie A, nr. 129 E5: Voormalig gemeentehuis heden gemeentelijk ontmoetingscentrum: eind 19de - begin 20ste eeuw;
- v. Nijvelsebaan nr. 160: 2de afd., sectie A, nr. 129 D5: Dorpswoning, 1ste helft 19de eeuw;
- vi. Nijvelsebaan nr. 162: 2de afd., sectie A, nr. 129 F5: Semi-gesloten hoeve opklimmend tot de 19de eeuw, boerenhuis "1840" gedateerd;

- vii. Nijvelsebaan z. nr. / hoek Ruwaalstraat: op perceel van nr. 220: 2de afd., sectie B, nr. 290 V: Onze-Lieve-Vrouwkapel, 1936 (25-jarig bestaan Boerinnenbond)
- viii. Nijvelsebaan 238: 2de afd., sectie B, nr. 312 L: Hoeve, eind 19de eeuw

2) te Huldenberg (Neerijse):

- i. Donkerstraat nr. 1: 3de afd., sectie B, nr. 250 B5: Schoolgebouw behorende bij het voormalige gemeentehuis annex schoolmeesterswoning met adres Dorpsstraat nr. 68, 3de kwart 19de eeuw;
- ii. Dorpsstraat nr. 10: 3de afd., sectie C, nr. 118 B3/2: Eenvoudige serristenvilla, 1ste helft 20ste eeuw;
- iii. Dorpsstraat nr. 18: 3de afd., sectie C, nr. 119 D: Dorpswoning, 1ste kwart 20ste eeuw (Gelegen in het beschermde dorpsgezicht 'De dorpskom van Neerijse') (MB 21/08/2003);
- iv. Dorpsstraat nr. 20: 3de afd., sectie C, nr. 121 K: Dorpswoning met schuurtje, 1ste kwart 20ste eeuw (Gelegen in het beschermde dorpsgezicht 'De dorpskom van Neerijse') (MB 21/08/2003);
- v. Dorpsstraat nr. 32: 3de afd., sectie C, nr. 129 A: Verzorgde gecementeerde dorpswoning met begin 20ste-eeuws uitzicht, doch oudere kern (Gelegen in het beschermde dorpsgezicht 'De dorpskom van Neerijse') (MB 21/08/2003);
- vi. Dorpsstraat nr. 40: 3de afd., sectie C, nr. 135 E: Dorpswoning, 1ste kwart 20ste eeuw (Gelegen in het beschermde dorpsgezicht 'De dorpskom van Neerijse') (MB 21/08/2003);
- vii. Dorpsstraat z. nr. (rechts van nr. 46): Onbeschilderde Onze-Lieve-Vrouwkapel, 1936 (25-jarig bestaan Boerinnenbond) (Gelegen in het beschermde dorpsgezicht 'De dorpskom van Neerijse') (MB 21/08/2003)
- viii. Dorpsstraat nr. 66 / hoek Donkerstraat: 3de afd., sectie C, nr. 149 M: Restanten van een gesloten hoeve opklimmend tot de 1ste helft van de 19de eeuw, boerenhuis aan de straatzijde volledig verbouwd;
- ix. Dorpsstraat nr. 68: 3de afd., sectie B, nr. 250 V3: Voormalig gemeentehuis (annex schoolmeesterswoning en schoolgebouw met adres Donkerstraat nr. 1), 3e kwart 19de eeuw;
- x. Dorpsstraat nr. 70: 3de afd., sectie B, nr. 250 K3: Hoevetje, eind 19de eeuw;
- xi. Dorpsstraat nr. 76 / hoek Langestraat: 3de afd., sectie B, nr. 250 Z4: Dorpswoning, eind 19e eeuw;
- xii. Ganzemansstraat nr. 9: 3de afd., sectie B, nr. 399 F: Boerenhuis als enige restant van een semi-gesloten hoeve uit de eerste helft van de 19de eeuw;
- xiii. Ganzemansstraat nr. 15: 3de afd., sectie B, nr. 379B: Semi-gesloten hoeve, ca. 1840;
- xiv. Grote Puystaat – hoek Jan Vranckxstraat: op perceel: 3de afd., sectie B, nr. 166: Onze-Lieve-Vrouwstaakkapel;
- xv. Kapelbergstraat 20: 3de afd., sectie B, nr. 1113N: huis (beschermd als monument bij K.B. van 27 juli 1978)
- xvi. Langerodestraat 38 / hoek Kleine Puystaat: 3de afd., sectie B, nr. 97 R: Gesloten vierkanthoeve minstens opklimmend tot de eerste helft van de 19de eeuw met kapel langs de Kleine Puystaat;

3) te Huldenberg (Loonbeek):

- i. J. Van Der Vorstlaan z.nr. / hoek Vrankenberg: 2de afd., sectie A, nr. 148 K2: Onze-Lieve-Vrouw-van-Lourdeskapel "1916";
- ii. J. Van Der Vorstlaan nr. 73: 2de afd., sectie A, nr. 44 C: Klooster en schooltje, 1ste helft 20ste eeuw;
- iii. J. Van Der Vorstlaan nr. 75: 2de afd., sectie A, nr. 43 D3: "Oud-gemeentehuis", "1868" gedateerd;
- iv. St-Jansbergsteenweg z. nr. / hoek Vrankenberg: 2de afd., sectie B, nr. 325 D: Onze-Lieve-Vrouwkapel, "1826" gedateerd;

4) te Huldenberg (Huldenberg):

- i. de Peutystaat nr. 12: 1ste afd., sectie B, nr. 166 B: Bepleisterde dorpswoning, 19de-eeuws uitzicht, vermoedelijk oudere kern;
- ii. de Peutystaat nr. 28 / hoek Schonenberg: 1ste afd., sectie A, nr. 333 N2: Gesloten hoeve uit de 19de eeuw (restauratie aan de gang);

- iii. Gemeenteplein nr. 15: 1ste afd., sectie B, nr. 196 D: Gecementeerde dorpswoning met vroeg 20ste-eeuws uitzicht;
- iv. Gemeenteplein nr. 23: 1ste afd., sectie B, nr. 240 B: Dorpscafé "1768" gedateerd, later gecementeed;
- v. Minetstraat z.nr. (links van nr. 14): 1ste afd., sectie B, nr. 114 T: H.-Ritakapel, 3de kwart 20ste eeuw;
- vi. Kaalheidehof z.nr.: 1ste afd., sectie A, nr. 272 G: Vrijstaand landhuis met omringend park, derde kwart 20ste eeuw;
- vii. Kasteelpark nr. 1: 1ste afd., sectie A, nr. 338 D: H.-Familiekapel, "1818" gedateerd;
- viii. R. Borremansstraat nr. 17: 1ste afd., sectie B, nr. 303 H: Gecementeed herenhuis, midden 19de eeuw;
- ix. R. Borremansstraat nr. 23: 1ste afd., sectie B, nr. 292 K: Kleurrijk uitgewerkt herenhuis, 4de kwart 19de eeuw;
- x. R. Borremansstraat nr. 57: 1ste afd., sectie B, nr. 114 C: Eclectische villa met art-deco en cottage getinte elementen, omringende tuin met fraai bewaarde bakstenen omheiningsmuur met decoratief smeedijzeren hekwerk, jaren 1920-1930;
- xi. Schonenberg nr. 29: 1ste afd., sectie A, nr. 330B: "Hof te Schonenberg" met gebouwen uit de 17de- en 18de eeuw op een oudere site, poortgebouw "Anno 1789";

d) Militair erfgoed

- 1) bunker als relict van de KW-linie uit de Tweede Wereldoorlog

e) Archeologisch patrimonium

- 1) sites te Korbeek-Dijle en Huldenberg

Deelgebied 6 – Duisburg en omgeving

a) Landschap

- 1) de dorpskernen liggen in de naburige valleien, enkel Duisburg kan als plateaudorp omschreven worden
- 2) de oude serres rond Duisburg geven het landschap een eigen cachet maar de teloorgang van de kleinschalige druiventeelt doet ze verdwijnen.
- 3) ten zuiden van Duisburg (Schonenboom) staan op een hoogte twee watertorens die van ver het landschap domineren

b) Verkeersinfrastructuur

- 1) Romeinse wegennet met aansluitende parcellering
- 2) verharde en niet verharde landbouwwegen
- 3) oude trambedding van de lijn (Brussel) Tervuren-Tienen

c) Bouwkundig erfgoed

Het centrum van Duisburg met de Sint-Katherinakerk wordt gekenmerkt door driehoekig plein (dries), drooggelegde poelen op het plateau (voormalige Doelpoel en Stokpoel). Het noordelijk deel van het plein ligt op het grondgebied van Vossem;

Bouwkundig erfgoed opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed:

- 1) te Tervuren (Duisburg):

- i. Merenstraat nr. 5 en 7: 4de afd., sectie B, nr. 130 F en 130 C: Oorspronkelijk één geheel, rijke dorpswoning van 1751, later gecementeed;
- ii. Kerkplaats nr. 14A: 4de afd., sectie A, nr. 6: Gotische St.-Katharinakerk met omringend en ommuurd kerkhof en oorlogsmonument, kerk opklimmend tot de 12de eeuw (Beschermd als

- M bij KB van 25/03/1938);
- iii. Pastorijstraat nr. 2: 4de afd., sectie C, nr. 199 G: Pastorij met bijgebouw en ommuurde en omhaagde tuin, opklimmend tot de 18de eeuw;

Bouwkundig erfgoed niet opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed:

1) te Tervuren (Duisburg)

- i. Begijnhofstraat nr. 3: 4de afd., sectie A, nr. 86 E: Dorpswoning, 1ste kwart 20ste eeuw;
- ii. Begijnhofstraat nr. 4: 4de afd., sectie A, nr. 75 E: Gecementeerde hoeve "1898" gedateerd;
- iii. Begijnhofstraat nr. 8: 4de afd., sectie A, nr. 73 P: Gecementeerde en witgeschilderde dorpswoning met vroeg 20ste-eeuws uitzicht, doch oudere kern;
- iv. Glazemakerstraat 15 / hoek met veldweg: 4de afd., sectie A, nr. 409 V: Gecementeerde en witgeschilderde Onze-Lieve-Vrouwekapel: "1876" gedateerd, in 1991 gerestaureerd;
- v. Kerkplaats nr. 4: 4de afd., sectie A, nr. 13 D: Dorpswoning, huidig uitzicht 3de kwart 20ste eeuw, doch oudere kern, volgens Poppkaart (ca. 1860) het gemeentehuis;
- vi. Kerkplaats nr. 6: 4de afd., sectie A, nr. 10 F: Fraai gecementeerde dorpswoning met huidig uitzicht van begin 20ste eeuw, doch met oudere kern;
- vii. Kerkplaats nr. 7: 4de afd., sectie C, nr. 196 F: Restant van een uitgestrekte dorpswoning, vermoedelijk opklimmend tot eind 18de eeuw;
- viii. Kerkplaats nr. 8 / hoek Processiestraat: 4de afd., sectie A, nr. 9 G: Gecementeerde dorpscafé met huidig uitzicht van begin 20ste eeuw, doch met oudere kern;
- ix. Kerkplaats nr. 11: 4de afd. sectie C, nr. 188 D: Dorpswoning, jaarankers achtergevel "1896" en initiaalankers "?BJT";
- x. Kerkplaats nr. 13: 4de afd. sectie C, nr. 187R: Dorpswoning, cementering van begin 20e eeuw;
- xi. Kerkplaats nr. 15 / hoek Heidestraat: 4de afd. sectie C, nr. 187 K: Dorpscafé, cementering van begin 20ste eeuw;
- xii. Kerkplaats nr. 20: 4de afd., sectie A, nr. 1 A: "Bakoven van Narreke", heropgebouwd op de Kerkplaats in 1992;
- xiii. Pastorijstraat z. nr. op perceel van Pastorijstraat nr. 1: 4de afd., sectie C nr. 204 C: Kruisbeeld met gepolychromeerde houten Christusfiguur, 19de eeuw;
- xiv. Rootstraat nr. 1 / hoek Quabriestraat: 4de afd., sectie A, nr. 19 H: Ruime dorpswoning, eind 19de eeuw;
- xv. Rootstraat nr. 13: 4de afd., sectie A, nr. 24 L: Voormalige schoolmeesterswoning en schooltje(?), 2de helft 19de eeuw
- xvi. Rootstraat nr. 15: 4de afd., sectie A, nr. 24 F: Voormalig gemeentehuis, "1930" gedateerd;
- xvii. Rootstraat nr. 25: 4de afd., sectie A, nr. 52 A2: Dorpsvilla met bewaard hekwerk uit het interbellum;
- xviii. Rootstraat nr. 51: 4de afd., sectie A, nr. 138 Y: Onze-Lieve-Vrouwekapel, 3de kwart 20e eeuw;
- xix. Schonenboomstraat / hoek Merenstraat links van nr. 50: 4de afd., sectie B, nr. 163 R: Twee watertorens, 1950 en 1978;
- xxi. Veeweidestraat 19: 4de afd., sectie A, nr. 149 L: Gecementeerd rijhuisje, begin 20ste eeuw;
- xxii. Veeweidestraat 50: 4de afd., sectie A, nr. 499 C: Ruime burgerwoning met bewaard hekwerk aan de voortuin, eerste helft 20ste eeuw;
- xxiii. Veeweidestraat nr. 65: 4de afd., sectie A, nr. 353 G: L-vormige hoeve afgesloten van de straat door bakstenen muur en hekwerk, woonhuis eind 19de eeuw, stalvleugel recenter;

2) te Tervuren (Vossem):

- i. Kouterweg nr. 1 / hoek Rootstraat nr. 22: 3de afd., sectie D, nr. 133 C: Semi-gesloten deels gecementeerde hoeve, vermoedelijk opklimmend tot eind 18de eeuw;
- ii. Kouterweg nr. 8: 3de afd., sectie D, nr. 125 E: Modernistische woning, derde kwart 20e eeuw;
- iii. Mechelsestraat nr. 105: op perceel: 3de afd., sectie D, nr. 19 K: H.-Barbarakapel: opgericht 1850, herbouwd 1950;
- iv. Rootstraat nr. 4: 3de afd., sectie D, nr. 151 B: Hoeve, minstens opklimmend tot begin 19de eeuw;
- v. Rootstraat nr. 10: 3de afd., sectie D, nr. 146 D: Fraai gecementeerde hoeve, ca. 1910;
- vi. Rootstraat nr. 22 / hoek Kouterweg nr. 1: 3de afd., sectie D, nr. 134 E: Semi-gesloten deels gecementeerde hoeve, vermoedelijk opklimmend tot eind 18de eeuw;
- vii. Rootstraat nr. 34: 3de afd., sectie D, nrs. 110 R, 110 N: St.-Annaschool en klooster en

uitbreiding van "A° 1915", Hoofdgebouw van ca. 1863; in 1898 omgevormd tot klooster en school; klasvleugel en cementering van het geheel eind 19e eeuw; huishoudschool van 1915;
viii. Rootstraat nr. 56: 3de afd., sectie D, nr. 85 D2: Burgerwoning met bewaarde tuinafsluiting, jaren 1930;
ix. Rootstraat nr. 70A: 3de afd., sectie D, nr. 81 M: Elektriciteitscabine;

d) Archeologisch patrimonium

1) duidelijk herkenbare relictten uit de Romeinse periode: wegennet met kruispunt ter hoogte van de kerk van Duisburg, Romeinse kadasterindeling

Deelgebied 7 – Omgeving Eizer

a) Landschap

- 1) sterk ingesneden plateaurand, afhellend naar de vallei van de Nellebeek;
- 2) restanten van het voormalige serrengebied;
- 3) voormalige zandgroeve;

b) Verkeersinfrastructuur

- 1) niet verharde landbouwwegen;

c) Bouwkundig erfgoed

Bouwkundig erfgoed opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed:

1) te Tervuren (Duisburg):

- i. Overijsesteenweg z. nr. (rechts van nr. 52): 4de afd., sectie B, nr. 455 B: Onze-Lieve-Vrouwekapel, 2de helft 19de eeuw (?), later verplaatst en gelijkaardig heropgebouwd. Veldkapelletje met lindebomen beschermd als landschap bij MB van 03/06/1950;

7. De waarden die tot de aanduiding aanleiding gegeven hebben

Natuurwetenschappelijke waarde

De wegen op de kamlijn van de plateaus bieden weidse vergezichten over dit landelijk gebied. Deze versterken de grote landschappelijke belevingswaarde van het gebied, zoals dat ook het geval is voor de talrijke gaaf bewaarde holle wegen die het plateau aansnijden vanuit de valleien.

Het versneden plateau heeft een bijzondere waarde op geomorfologisch gebied; met name het golvend karakter van het plateau, de asymmetrische droge dalen, en de diverse types soms diep ingesneden holle wegen. Inzake flora liggen de zones met de grootste soortendiversiteit rond de bossen en de steilranden. Op perceelsranden is vaak nog een rijke akkerrandvegetatie aanwezig. Het plateau heeft bovendien bijzondere faunistische waarden, m.n. het voorkomen van de Europese hamster, de vroedmeesterpad en belangrijke populaties van akkervogels.

Historische waarde

Op sommige plaatsen is het Romeinse kadaster zichtbaar. De Brede Weg was een belangrijke regionale, pre-Romeinse verbindingsweg. De Sint-Veronakapel is een van de oudste kerken van de regio, vermoedelijk uit de Merovingische tijd. Rond het Raffelberghof en het Tersaarthof vertoont de veldindeling kenmerken van de hoogmiddeleeuwse ontginning (grote blokken). De bedding van de voormalige tramlijn Tervuren-Tienen is nog zeer goed in het landschap herkenbaar als lijnrelict.

Esthetische waarde

De schoonheid van het gebied is een gevolg van de afwezigheid van bebouwing, het golvend soms diep ingesneden reliëf en de diepe holle wegen en droge dalen met begroeide taluds. Van op het plateau zijn een aantal unieke vergezichten waar te nemen in de richting van Bertem, Leuven, Sint-Joris-Weert en Neerijse. Vier grote eeuwenoude hoeves zijn nog steeds aanwezig: Ten Bos, Raffelberg, Tersaart en Hof ten Schonenberg. Het brede dal met Vloedgroebe en Lange Gracht, waarlangs Tersaart en Raffelberg gelegen zijn, heeft door zijn halfopen karakter een grote esthetische waarde. Er zijn talrijke gekasseide veldwegen en holle wegen aanwezig. In de bebouwing langs de rand van het plateau werd in belangrijke mate bouwkundig erfgoed genoteerd.

Sociaal-culturele waarde

De aanwezigheid van een aantal kapelletjes, vaak aan een grote solitaire boom. Duisburg als plateaudorp met zijn driehoekig dorpsplein, op het kruispunt van oude Romeinse wegen. De vele paden en holle wegen zijn ideale wandel- en fietswegen.

Ruimtelijk-structurende waarde

Het plateau van Duisburg omvat een uitgestrekt nauwelijks bebouwd waardevol agrarisch landschap dat aan de verstedelijkingsdruk tussen Leuven en Brussel heeft weerstaan. Het is tevens gelegen tussen twee drukke verkeersassen die gelegen zijn in de naburige valleien

8. Aanpassingen t.o.v. de oorspronkelijke fiche van de ankerplaats omwille van nieuwe inzichten

Aangezien de grenzen bij voorkeur liggen op lijnen die vlot visueel kunnen waargenomen worden, werd zoveel mogelijk de rand van het plateau gevolgd, inclusief delen van gehuchten of deelgemeenten waarin zich kernen met bouwkundig erfgoed bevinden. Aldus werden hoofzakelijk gebruik gemaakt van wegen als fysische grens voor de ankerplaats. Langs de rand werd de oorspronkelijke ankerplaats A20059 uit de Landschapsatlas bijgevolg uitgebreid tot aan de dichtstbij gelegen doorlopende wegenis. Daardoor kwamen ook archeologisch belangrijke sites zoals de Sint Veronakapel en omgeving te Leefdaal binnen de afbakening te liggen. Dit geldt eveneens voor talrijke kapellen, erfgoed met bouwkundige en sociaal-culturele waarde, aansluitend bij de overige elementen van volksdevotie die op het plateau van Duisburg aangetroffen worden.

Met aangrenzende ankerplaatsen werd omwille van de sterk verschillende typologie geen verbinding gemaakt. Wel werd een oostelijk deel van de ankerplaats A20038 *Dorpskom Tervuren en Warandepark* naar de nieuwe ankerplaats Plateau van Duisburg overgeheveld omwille van het aldaar gelegen kouterlandschap dat perfect bij het Plateau van Duisburg aansluit.

Een deel van Duisburg werd toegevoegd omwille van historische en archeologische waarde (kruispunt romeins wegennet, voormalige poelen)

Langs de zuidwestelijke zijde werd getracht zoveel mogelijk de rand van het plateau te benaderen door toevoeging van een deel van Eizer (Overijse) en van Huldenberg.

De bestaande inventaris van het bouwkundige erfgoed in Vlaams-Brabant is rekening houdende met de huidige inventarisatieprincipes zeer onvolledig. Daarom werd binnen de afbakening van de ankerplaats van het plateau van Duisburg een snelinventarisatie uitgevoerd. De gegevens zijn opgenomen in het overzicht van de kenmerken van de deelgebieden in hoofdstuk 6. Hierbij werd tevens aangeduid welke items in de oorspronkelijke inventaris voorkwamen en welke beschermd zijn.

9. Toekomstige ruimtelijke vertaling en visie op de ankerplaats

Aangezien het plateau tussen Voer en IJse van oudsher onbebouwd is, wordt er over de gehele ankerplaats gestreefd naar het bouwvrij houden van het agrarisch gebied. Het akkerbeheer is essentieel voor het landschappelijke karakter van de ankerplaats.

1° Flank van de Voervallei

- a) De bestaande kleine landschapselementen zoals holle wegen, bermen of graften, overhoeken en solitaire bomen dienen behouden te worden evenals de landschappelijke differentiatie in de lager gelegen delen van het plateau zoals droge dalen en valleitjes.
- b) De aansluiting op de vallei van de Voer is grotendeels verbroken door lintbebouwing. Langs enkele groene corridors kan de verbinding van het plateau met de vallei hersteld worden.
- c) Het geselecteerde waardevol bouwkundig erfgoed dient bewaard en gehervat te worden.
- d) De archeologisch belangrijke zones moeten gevrijwaard worden. De omgeving van de Sint-Veronakapel verdient hierbij bijzondere aandacht als baken in het landschap.
- e) Erosie vormt een bedreiging vooral op de hellingen en in de nabijheid van holle wegen, bestrijdingsmethoden werden en worden nog steeds door onderzoekers ontwikkeld en dienen op grote schaal toegepast te worden.
- f) Het onverharde wegdek en de bermen van holle wegen evenals de kasseiwegen dienen door middel van een aangepast beheer in stand gehouden worden.
- g) Instandhouding van het militair erfgoed (bunkers)

2° Kouterlandschap NO deel

- a) De weidsheid van het landschap dient bewaard te worden. Dit impliceert enerzijds het behoud van de primaire landbouwfunctie en anderzijds het behoud van het bouwvrij karakter. Bijkomende bebouwing dient geconcentreerd te worden in de bestaande kernen langs de valleiranden. Bestaande storende bebouwing dient verwijderd of gebufferd te worden.
- b) Buffering van de noordelijke zone langs de E40.
- c) Betere landschappelijke integratie van de Brede Weg door akkerrandbeheer en de aanleg van niet bewerkbare zones langs de beide zijden van de weg op plaatsen waar deze niet aanwezig zijn.
- d) Een aantal zichtassen die belangrijke vergezichten toelaten naar de valleien en richting Leuven dienen gevrijwaard te worden.
- e) De uitbreiding van bebouwing in agrarisch en landschappelijk waardevol agrarisch gebied in de omgeving van Korbeek-Dijle dient gestopt en de aanwezige constructies dienen op een gepaste wijze gebufferd te worden.
- f) Erosie neemt sterke proporties aan, bestrijdingsmethoden werden door onderzoekers ontwikkeld en dienen op grote schaal toegepast te worden, bv. door de aanleg van niet bewerkbare stroken.
- g) Het onverharde wegdek en de bermen van holle wegen evenals de kasseiwegen dienen door middel van een aangepast beheer in stand gehouden worden.
- h) De archeologisch belangrijke zones moeten gevrijwaard worden.

3° Kouterlandschap ZW deel

- a) De weidsheid van het landschap dient bewaard te worden. Dit impliceert enerzijds het behoud van de primaire landbouwfunctie en anderzijds het behoud van het bouwvrij karakter. Bijkomende bebouwing dient geconcentreerd te worden in de bestaande kernen langs de valleiranden. Bestaande storende bebouwing dient verwijderd of gebufferd te worden. (bv. het Ganspoelinstituut).
- b) De omgeving van Ganspoel komt in aanmerking voor gedeeltelijke herbebossing: op het einde van de 18de eeuw bevonden zich in de omgeving van Ganspoel en Hoeve Ten Bos een drietal bossen: Berkenbos, Ganspoelbos en Kaneetbos.
- c) Betere landschappelijke integratie van de Brede Weg door akkerrandbeheer en de aanleg van niet bewerkbare zones langs de beide zijden van de weg op plaatsen waar deze niet aanwezig zijn.
- d) Bescherming en instandhouding van het waardevol bouwkundig erfgoed: hoeves en kapellen en hun omgeving.
- e) De aanwezige serres zijn de laatste relictten van de eens zo bloeiende druivencultuur in de regio van Overijse. Kernnen dienen afbakend te worden waarin deze teelt kan geconsolideerd worden.

- f) Een aantal zichtassen die belangrijke vergezichten toelaten naar de valleien en richting Sint-Joris-Weert dienen gevrijwaard te worden.
- g) De omgeving van de Vloedgroebe en de Lange gracht, ter hoogte van de historische hoeves Raffelberg en Tersaert vormt een schilderachtig valleitje midden in het Plateau. Deze mag niet door wegverhardingen of ongepaste constructies verstoord worden. De aanwezige recentere bedrijfsgebouwen dienen op gepaste wijze ingegroend worden.
- h) De voormalige trambedding wordt opnieuw opengesteld en ingericht als wandel- en/of recreatief fietspad zonder verharding. Bestaande initiatieven terzake dienen verder ondersteund te worden.
- i) Erosie neemt sterke proporties aan, bestrijdingsmethoden werden door onderzoekers ontwikkeld en dienen op grote schaal toegepast te worden, bv. door de aanleg van niet bewerkbare stroken.
- j) Het onverharde wegdek en de bermen van holle wegen evenals de kasseiwegen dienen door middel van een aangepast beheer in stand gehouden worden.
- k) Instandhouding van het militair erfgoed (bunkers)
- l) De archeologisch belangrijke zones moeten gevrijwaard worden.

4° Centrale boszone

- a) De aanwezige speciale beschermingszones (habitatgebieden) worden in hun huidige toestand bevestigd.
- b) De bosranden dienen voorzien te worden van overgangszones naar de akkers.

5° Flank van Dijle- en IJsevallei

- a) De bestaande kleine landschapselementen zoals holle wegen, bermen of graften, overhoeken en solitaire bomen dienen behouden te worden evenals de landschappelijke differentiatie in de lager gelegen delen van het plateau zoals droge dalen en zijvalleitjes van de IJse.
- b) Het geselecteerde waardevol bouwkundig erfgoed dient bewaard en geherwaardeerd te worden.
- c) De aanwezige speciale beschermingszones (habitatgebieden) worden in hun huidige toestand bevestigd.
- d) De aanwezige vergunde campings dienen goed gebufferd te worden, andere (spontaan gegroeide) campings dienen door middel van een uitdovingsbeleid geherlocaliseerd te worden.
- e) De aanwezige zandgroeves zijn relict van menselijke activiteit in het landschap. Ze zijn weinig storend in het landschap omdat ze goed gebufferd zijn. De opvulling en nazorg verdient de nodige aandacht. Omwille van fauna en flora kunnen bepaalde delen in hun huidige toestand bewaard worden en dus niet verder opgevuld worden. Bij M.B. van 12 november 2010 werd een vergunning verleend voor zandontginning voor een termijn die eindigt op 19 november 2029. Na afloop is het vanuit landschappelijk oogpunt wenselijk dat het oorspronkelijke wegenpatroon hersteld wordt.
- f) Erosie neemt sterke proporties aan, bestrijdingsmethoden werden door onderzoekers ontwikkeld en dienen op grote schaal toegepast te worden, bv. door de aanleg van niet bewerkbare stroken.
- g) Het onverharde wegdek en de bermen van holle wegen evenals de kasseiwegen dienen door middel van een aangepast beheer in stand gehouden worden.
- h) Instandhouding van het militair erfgoed (bunkers)
- i) De aansluiting van de zuidoostelijke flank van het plateau van Duisburg op de valleien van Dijle en IJse is meestal verbroken door lintbebouwing langs een drukke verkeersas (N253). Langs enkele groene corridors kan de verbinding van het plateau met de vallei hersteld worden. Momenteel is een herinrichting van de N253 in voorbereiding, hierin ligt een potentieel om dergelijke verbindingen te realiseren.

6° Duisburg en omgeving

- a) Bij een herinrichting van de dorpskern van Duisburg dient opnieuw een waterpartij op de plaats van de Doelpoel ingericht te worden.
- b) Het geselecteerde waardevol bouwkundig erfgoed dient bewaard en geherwaardeerd te worden.
- c) De aanwezige serres zijn de laatste relict van de eens zo bloeiende druivencultuur in de regio van Overijse. Kern en dienen afgebakend te worden waarin deze teelt kan geconsolideerd worden.
- d) De sporen van de Romeinse perceelsindeling in de omgeving van Duisburg moeten herkenbaar blijven in het landschap.
- e) De archeologisch belangrijke zones moeten gevrijwaard worden.

f) De voormalige trambedding wordt opnieuw opengesteld en ingericht als wandel- en/of recreatief fietspad zonder verharding. Bestaande initiatieven terzake dienen verder ondersteund te worden.

7° Omgeving Eizer

- a) Het geselecteerde waardevol bouwkundig erfgoed dient bewaard en geherwaardeerd te worden.
- b) De aanwezige zandgroeves zijn relictten van menselijke activiteit in het landschap. Ze zijn weinig storend in het landschap omdat ze goed gebufferd zijn, de opvulling en nazorg verdient de nodige aandacht. Omwille van fauna en flora kunnen bepaalde delen in hun huidige toestand bewaard worden en dus niet verder opgevuld worden.
- c) De aanwezige serres zijn de laatste relictten van de eens zo bloeiende druivencultuur in de regio van Overijse. Kernen dienen afgebakend te worden waarin deze teelt kan geconsolideerd worden.
- d) De groene zone op de rand van het plateau naar de Nellebeek dient in stand gehouden en versterkt te worden.

10. Kansen, knelpunten en aandachtspunten

A. Algemene vaststellingen:

- a) Een verdere intensivering van de landbouw (schaalvergroting, toename nutriënten, pesticiden, omzetten van graslanden naar akkers, stopzetten van beheer taluds – wijziging van teelten en teeltmethoden zoals dieper ploegen, drainage) met biotoopverlies voor fauna en flora en het verdwijnen van kleine landschapselementen tot gevolg, is vanuit landschappelijk oogpunt niet gewenst.
- b) Het is een belangrijk infiltratiegebied van IJse en Dijle en in mindere mate van de Voer, het water dat infiltreert moet van goede kwaliteit zijn, dit is ondermeer van belang voor de bronzones en de al of niet tijdelijke waterlopen. De hydrologische relatie wordt vooral verstoord door ondiepe grondwaterwinning en in het westelijk deel ook door de toename van de verharde oppervlakte.
- c) In het Plateau liggen diverse pijpleidingen, waaronder ook leidingen met chemische producten.
- d) De invloed van de verstedelijkingsdruk dient volledig uit het gebied geweerd te worden. Grootschalige nieuwbouw op plateau, waarvan recent enkele gevallen vastgesteld werden, moet absoluut verhinderd worden. De verspreide bebouwing langs de Brede Weg (foto 32) en langs dwarswegen, vooral bij Korbeek-Dijle, Vossem en Neerijse, dient gestopt te worden (foto 28).
- e) Bodemerosie moet verder bestreden te worden door o.a. de aanleg van bufferstroken aan de schouders van holle wegen: dit kan de afkalving ervan afremmen. Een onverharde bedding is een wezenlijk kenmerk van een holle weg en dient behouden te worden.
- f) Het Plateau van Duisburg heeft belangrijke potentialiteiten zowel op gebied van duurzame landbouw als inzake stille passieve en actieve recreatie. Reeds meerdere fiets- en wandelwegen zijn er bewegwijzerd. De Brede Weg vormt een uitgelezen fietsverbinding tussen de regio Tervuren-Overijse en Leuven, ook voor veilig woon-werkverkeer

3° Kouterlandschap ZW deel

- a) Het Ganspoelinstituut
(Huldenberg, 1ste afd., sectie A, nr. 28d3 en 28f3)
centrum voor ondersteuning van kinderen en volwassenen met visuele beperkingen

Het is gelegen op een zeer oude site van Huldenberg, destijds eigendom van de abdij van Park te Heverlee. De kern van de huidige instelling is een villa of landhuis, met bijhorend landschapspark, dat er tussen 1860 en 1865 gebouwd werd. Het instituut is een amalgaam van verschillende bouwstijlen en domineert sterk deze landelijke omgeving. De erfgoedwaarde is sterk gereduceerd (foto 16).

De inplanting van het Ganspoelinstituut schaadt de openheid van het plateau. Ingroening van dergelijke niet-authentieke gebouwen is een mogelijke oplossing. Dit is reeds gedeeltelijk gebeurd door de noordwestelijke rand met boomgaarden te beplanten. De omgeving van Ganspoel komt in aanmerking voor gedeeltelijke herbebossing: op het einde van de 18de eeuw bevonden zich in de omgeving van Ganspoel en Hoeve Ten Bos een drietal bossen: Berkenbos, Ganspoelbos en Kaneetbos.

b) De kwaliteiten en knelpunten van het westelijk gedeelte van het plateau van Duisburg zijn van een andere aard dan deze in het noordoostelijk deel. Dit gebied heeft een minder sterk agrarisch karakter vooral omwille van de residentiële bebouwing. De nabijheid van Brussel en het nabij gelegen Zoniënwood maken het tot een aantrekkelijk woongebied. Toch is de radiale uitzwerming van de plateaudorpen langs de wegen niet gewenst en schaadt de lintbebouwing de openheid van het landschap.

c) Het voortbestaan van de internationale autocross (Auto-Cross Team Leefdaal) dient geëvalueerd te worden.

5° Flank van Dijle- en IJsevallei

a) Momenteel is een herinrichting van de N253 in voorbereiding, waarbij ook bouwkundig erfgoed bedreigd wordt. Gevolgen aanpassingen N253: deze weg van Leuven naar Overijse werd tot voor kort als zeer schilderachtige weg op de Michelinkaart weergegeven. Intussen zijn al enkele aanpassingen gebeurd tussen Leuven en Korbeek-Dijle en van Huldenberg tot Overijse. AWV is bezig met de voorbereiding (onteigeningen) voor de herinrichting van het deel Korbeek-Dijle tot Huldenberg. Daardoor zal het typische karakter van deze voormalige holle weg volledig verdwijnen. In het project "Plateau van Moorsel" van de VLM is reeds een luik voorzien betreffende de integratie van de heringerichte baan in de omgeving en meer bepaald het plateau van Duisburg.

b) De campings ter hoogte van Neerijse en Huldenberg verstoren het landschapsbeeld. Buffering met groenzones is nodig.

c) De zandgroeves nabij Neerijse zijn relictten van menselijke activiteit in het landschap, voortzetting van de ontginning wordt momenteel overwogen. Een ontginning met een geïntegreerde opvolging vanuit archeologie, kan een bijkomend zicht bieden op het landschapsgebruik in het verleden. Omwille van fauna en flora kunnen bij de nabestemming bepaalde delen in hun huidige toestand bewaard worden en dus niet verder opgevuld worden (foto 31).

11. Gewenste planologische afstemming

Het landschappelijk waardevol agrarisch gebied dient als dusdanig integraal behouden te worden met behoud van de aanwezige kleine landschapselementen en bossen. Bosuitbreiding in de omgeving van Ganspoel wordt vooropgesteld. Zichtassen op plaatsen met vergezichten vrijhouden. Er wordt gestreefd naar het bouwvrij houden van het agrarisch gebied. Bij bestaande landbouwbedrijven is een uitbreiding wel mogelijk.

Het bouwkundig erfgoed dient veilig gesteld te worden, ook indien voor wat betreft de grote hoeves de huidige landbouwactiviteit zou stopgezet worden en zonevreemdheid aan de orde zou komen. Uitdoofbeleid of buffering ten opzichte van de visueel storende campings. Gekende archeologisch waardevolle zones dienen planologisch afgebakend te worden.

De externe relatie met de valleien van de Voer, de IJse en de Dijle is sterk verstoord door lintbebouwing en door de wegeninfrastructuur. Het aantal open ruimtecorsidors is schaars geworden. De relatie met de valleien dient verstevigd te worden.

12. Begrippenlijst en referenties

BAEYENS, L., *Bodemkaart van België*, verklarende tekst bij het kaartblad Leuven 89E, 1959

- id., *Bodemkaart van België*, verklarende tekst bij het kaartblad Erps-Kwerps 89W, 1962

- id., *Bodemkaart van België*, verklarende tekst bij het kaartblad Hamme-Mille 103E, 1959

BAEYENS, L., DUDAL, R., *Bodemkaart van België*, verklarende tekst bij het kaartblad Duisburg 103W, 1959

Bodemkaart van België, Leuven 89 E, opgenomen door G.Scheys en L.Baeyens onder leiding van R. Tavernier, M.G.I., 1959

BRUMAGNE W., *Leefdaal 1780-1855. De moeilijke geboorte van een nieuwe tijd*, Leuven, 1999.

CASTEELS, R., VANDEGOOR, G., *1940 in de regio Haacht. De Belgische eenheden op de KW-stelling*, 2002

DENEEF, R., OSTYN, G., *Landschappelijke waarden, problemen en mythen in een loessleemgebied: het plateau van Duisburg*, Documentatiemap Landschapsonderzoek 15, 1986, p.3-69

DENEEF, R., OSTYN, G., *Landschappelijke waarden, problemen en mythen in een loessleemgebied: het plateau van Duisburg*, M&L 6/3, 1987, p.8-31

DE PLOEY, J., *Bodemerosie in de Lage Landen – een Europees milieuprobleem*, 1986

DUSSART, F., Les types de dessin parcellaire et leur répartition en Belgique, in Tijdschrift van de Belgische Vereniging voor Aardrijkskundige studies, XXX/1, 1961, p.21-65

GOVERS, G., PAULISSEN, E., POESEN, J., DE PLOEY, J., MUECHER, H., DEPUYDT, F., *The Huldenberg experimental field*, 1985 (K.U.Leuven, Laboratorium voor experimentele geomorfologie)

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778)

Landinrichtingsproject Brabants Plateau: Cultuurhistorische en visueel-ruimtelijke aspecten van het landschap, Mens & Ruimte i.s.m. IAP, in opdracht van de Vlaamse Landmaatschappij, 2003 (met kaartenbundel en fiches bouwkundig erfgoed)

Landschapkenmerkenkaart Vlaams-Brabant, 2000

LEMAIRE, R., e.a., *Bouwen door de eeuwen heen. Inventaris van het cultuurbezit in Vlaanderen. Architectuur, deel 1, Arrondissement Leuven*, s.l., s.d.

LORENT, J., *Perceelsecologische aspecten van de gemeente Bertem*, in *Jaarbulletin van de Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud*, 1981, p.43-53

MARTENS E., *Omtrent het hof ten Bosch in Huldenbergs Heemblad*, 1983, p. 141-159; 1984, p. 17-40, p. 73-82 en p. 141-153.

MOREELS A., *Studie van de Tersaathoeve te Neerijse*, onuitgegeven eindverhandeling KUL-Lanbouwinstituut, 1952.

OCKELEY J., *Het Affligems kloosterdomein op het einde van de 18de eeuw in Eigen Schoon en de Brabander*, 1983, p. 157-184.

Oude dorpsgezichten en landschappen in het natuurpark Dijleland, De Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud, 1984

PERSOONS, E., en VAN DER HAEGEN, H. (red.), *Het kaartboek van de Abdij van Park 1665*, Brussel, 2000, p.40-41

PIED, R., *Wavre "centre antichar" et les défenses environnantes sur la ligne K.W.*, T.1 (1939-1940), 1991

Topografische kaart blad 32/2, 1/20.000, uitgave 1876 (opname 1865), Dépôt de la Guerre - uitgave 1900 (opname 1891), Institut Cartographique Militaire

VAN LANI, S., *Het hof ten Bossche/Bosch en Ganspoel in Huldenberg in Abdij van 't Park: Pachthoeven en landbouwdomein*, 1999, p. 194-202.

VERBESSELT J., *Het parochiewezen in Brabant tot het einde van de 13de eeuw*, 15, s.d., s.l.; 16, s.d., s.l.

VERHAEGEN, T., Labo-experimenten en terreinwaarnemingen in verband met de erosiegevoeligheid van lemige bodems, 1984 (K.U.Leuven, onuitgegeven doctoraal proefschrift)

WIJNANTS, M., *Duisburg, oude vrijheid op nieuwe wegen*, 1996
ID., *Het hof ten Bosch* in *Huldenbergs Heemblad*, 2000, p. 249-269.

13. Foto's

zie bijlage